

348.1738
8 648 1-
5 3

การสำรวจสถานภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการสอน
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปริญญานิพนธ์

ของ

ชูชาติ แสงประทีปทอง

91 พค 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สิงหาคม 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178782

การสำรวจสถานภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการสอน
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

ของ

ชูชาติ แสงประทีปทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สิงหาคม 2530

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะทราบถึงสถานภาพ ปัญหา ตลอดจนความต้องการในการใช้สื่อการสอน ของอาจารย์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน พ.ศ. 2529

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 377 คน จากประชากรทั้งหมด 1,344 คน

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่า สื่อการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน
2. อาจารย์ใช้เกณฑ์ในการเลือกและการเตรียมก่อนนำสื่อการสอนไปใช้ จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ คือการวางแผนการใช้ล่วงหน้า การเลือกสื่อการสอนที่มีเนื้อหาถูกต้อง การเลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน
3. อาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการสอนจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนเท่านั้น ใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียน และบางครั้งไม่ใช้ เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้
4. อาจารย์ใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ มากน้อย ดังนี้
 - ก. สื่อการสอนที่ใช้มาก จากมากที่สุดไปหาน้อยตามลำดับคือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ กระดานดำ เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่ายเอกสาร ซอลลลล
 - ข. สื่อการสอนที่ใช้น้อย จากน้อยที่สุดไปหามากตามลำดับ คือ แผ่นเสียง ใคอรามา เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ ไมโครฟิล์ม โทรทัศน์วงจรปิด ฟิล์มรูป
5. อาจารย์ทุกคณะได้สื่อการสอนมาจากคณะหรือภาควิชาของตนมากที่สุด
6. อาจารย์มีปัญหาในการหางบประมาณในการติดต่อซื้อสื่อตามต้องการมากที่สุด

7. อาจารย์มีความต้องการที่จะได้รับการจากงานบริการสื่อในการจัดทำคู่มือ แหล่งวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมากที่สุด

8. อาจารย์มีความต้องการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ มากน้อย ดังนี้

ก. สื่อการสอนที่ต้องการใช้มาก จากมากที่สุดไปหาน้อยตามลำดับ คือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องอัดสำเนา เครื่องฉายเอกสาร เครื่องฉายแผ่นภาพโปร่งใส สไลด์

ข. สื่อการสอนที่ต้องการใช้น้อย จากน้อยที่สุดไปหามากตามลำดับ คือ ใคอรามา แผ่นเสียง ฟิล์มรูป เทปบันทึกเสียงชนิดมวน เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ แผ่นป้ายผ้าสาส์

9. อาจารย์มีความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนว่า ควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงานและช่วยในการผลิต

10. ปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการสื่อการสอน

ก. อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานสื่อการศึกษามีปัญหาในการมีชั่วโมงสอนมากจนไม่สามารถหางานด้านบริการได้เต็มที่ มากที่สุดพอ ๆ กับปัญหาการเตรียมแผนงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน

ข. อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานวัสดุการศึกษามีปัญหาในเรื่องการขาดเครื่องมือและสถานที่สำหรับบริการด้านผลิตสื่อ มากที่สุดพอ ๆ กับการขาดงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์

11. งานสื่อการศึกษามีสื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) มากกว่างานวัสดุการศึกษาแต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนงานวัสดุการศึกษา มีสื่อประเภทวัสดุ (Software) อยู่มากกว่างานสื่อการศึกษา

12. อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานสื่อการศึกษามีความเห็นว่างานบริการสื่อการสอน ควรเป็นหน่วยงานอิสระเป็นหน่วยงานกลางขึ้นกับมหาวิทยาลัยโดยตรงโดยมิได้สังกัดคณะใดคณะหนึ่ง แต่อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานวัสดุการศึกษามีความเห็นว่างานบริการสื่อการสอนควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงานและช่วยในการผลิต

A SURVEY OF STATUS OF INSTRUCTIONAL MEDIA PROBLEMS AND NEEDS OF
KASETSART UNIVERSITY FACULTY MEMBERS

ABSTRACT

BY

CHUCHATI SANGPRATEEPTHONG

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
August 1987

The purpose of the study was to survey the use and needs of instructional media and problems in their utilization among faculty members of Kasetsart University, Bangken, in 1986.

The questionnaires were given to the sample of 337 out of the population of 1,344 faculty members.

The findings were as follows :

1. Most faculty members agreed that instructional media were essential for learning and teaching processes.

2. Criteria the faculty members applied for selecting and preparing instructional media in advance were ranked from the highest frequency as follows . utilization plan, selection of accurate content media, selection of media mostly appropriate to lesson objectives.

3. The purpose for the instructional media utilization were ranked from the highest frequency as follows : utilization for explaining all lessons and for creating learners and favorable attitudes. However, occasionally, instructors had to teach without any media on account of the lack of them.

4. Instructional media were categorized by their frequency of use into 2 groups as follows .

- a) Those of high frequency of use were ranked from the highest frequency as . overhead projector, blackboard, duplicating machine, photocopying machine, colour chalk.

b) Those of low frequency of use were ranked from the lowest frequency as : diorama, microscopic projector, microfilm projector, closed - circuit T.V. and filmloop.

5. The faculty members from all faculties acquired most instructional media from their own faculties or departments.

6. The greatest problem that faculty members faced was the lack of fund for their needed instructional media.

7. Faculty members were in greatly need of services in publishing catalogues of free instructional media available both on and out of campus.

8. Instructional media were classified according to faculty members' need into 2 groups as follows .

a) Those of the greatest need which were ranked from the highest frequency as : overhead projector, duplicating machine, photocopying - machine and Slide.

b) Those of the least need which were ranked from the lowest frequency as : diorama, records, filmloop, reel tape, microscopic projector and flannel board.

9. Faculty members agreed that each faculty should establish its own instructional media services and also the central instructional media service to support the faculty instructional media services.

10. Some other main problems were as follows .

a) Faculty members who were responsible for Educational Media Services found that they could not afford sufficient time for effective services and planning.

b) Faculty members who were responsible for Educational Material Services found they lacked some equipment, space for media production and fund.

11. Educational Media Services possessed more hardware than those of Educational Material Services which possessed more software. However, hardware was still highly needed.

12. Faculty members who were responsible for Educational Media Services suggested that an independent central media services unit be established while those who were responsible for Educational Material Services proposed that each faculty establish its own educational media services unit to work co-operatively with the independent central media services unit.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

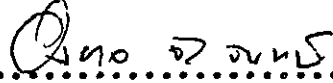
คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจาก รศ.ชม ภูมิภาค,
ผศ.พิลาศ เกื้อมี และ ผศ.องอาจ จิยะจันทร์ ได้กรุณาให้ความแนะนำช่วยเหลือ
ตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ณรงค์ สมพงษ์ และคณาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสมพูนท์ ศรีเสาวลักษณ์ ผู้เป็นที่รักยิ่งที่ทำให้กำลังใจและคอย
ช่วยเหลือตลอดมา

ท้ายที่สุด ขอเทิดพระคุณของ พ่อ - แม่ ผู้ให้ชีวิตและการศึกษาด้วยแรงงาน
ของท่าน

ชูชาติ แสงประทีปทอง

สิงหาคม 2530

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	การได้มา การเลือกและการใช้สื่อการสอน	7
	หลักในการจัดศูนย์โสตทัศนศึกษา	11
	หน้าที่ในการบริหาร	12
	หน้าที่ในการจัดบริการ	12
	หน้าที่ในการประเมินผล	13
	ลักษณะการท่างานเกี่ยวกับการบริการสื่อการสอนของ	
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	13
	งานสื่อการศึกษา	13
	งานวัสดุการศึกษา	15
	การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
3	วิธีดำเนินการ	26
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	29

ลักษณะของแบบสอบถาม	30
การแจกจ่ายแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การจัดกระทำกับข้อมูล	32
สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	35
2. ความสำคัญของสื่อการสอนต่อการเรียนการสอน	41
3. สภาพการใช้สื่อการสอน	42
4. แหล่งที่มาของสื่อการสอน	57
5. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน	58
6. ความต้องการที่จะได้รับบริการจากงานบริการสื่อ	64
7. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ	67
8. ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อ การสอนของอาจารย์ผู้สอน	74
9. ปัญหาในการดำเนินงานงานบริการสื่อการสอน	76
10. จำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในงานบริการสื่อการสอน	79
11. ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อ การสอน ของอาจารย์ที่หาหน้าที่บริการสื่อการสอน ..	82
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	84
วิธีดำเนินการวิจัย	84

บทที่	หน้า
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	85
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	101

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนอาจารย์ที่สุ่มมา จำแนกตามคณะ	27
2	จำนวนแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนที่ได้รับคืนและ ใช้ได้	28
3	จำนวนอาจารย์ จำแนกตามคณะ	36
4	จำนวนอาจารย์ จำแนกตามชั่วโมงสอนมากกับน้อย	37
5	จำนวนอาจารย์ จำแนกตามอายุ	38
6	จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามเพศใน แต่ละคณะ	39
7	ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	40
8	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการสอนต่อ การเรียนการสอน	41
9	สภาพการใช้สื่อการสอน (การเลือก การเตรียม การใช้) ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามคณะ ...	42
10	สภาพการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามคณะ	49
11	แหล่งที่มาของสื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	57
12	ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามคณะ	58
13	ความต้องการที่จะได้บริการจากงานบริการสื่อ	64

14	ความต้องการในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามคณะ	67
15	ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามคณะ	74
16	ปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการสื่อการสอนของอาจารย์ที่ทำ หน้าที่บริการสื่อการสอน ทั้ง 2 หน่วยงาน	76
17	จำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในงานบริการสื่อการสอนแต่ละหน่วยงาน .	79
18	ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน ของอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน	82

บทที่ 1

บทนำ

การเรียนการสอนเป็นงานแรกและเป็นงานหลักของสถาบันอุดมศึกษา การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้นมุ่งฝึกฝนคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ คือ มีความรู้ มีคุณธรรม และประการสำคัญคือ คิดเป็น ดังนั้นระบบการเรียนการสอนจึงพยายามที่จะให้นักศึกษามีโอกาสค้นคว้า และคิดด้วยตนเอง แต่ตามสภาพความเป็นจริง การสอนในมหาวิทยาลัยของไทยยังใช้การสอนแบบ บรรยาย (Lecture) เป็นหลัก เพราะเป็นแบบที่เคยใช้กันมา การรับอาจารย์ใหม่เข้าบรรจุในมหาวิทยาลัยก็เน้นเฉพาะความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้เรียนมา อาจารย์หลายท่านจึงมุ่งชวนขยายหาแนวทาง เทคนิคการสอนชนิดอื่นด้วยตนเอง แต่ส่วนใหญ่ก็ยังฉีกที่จะบอกเนื้อหา หรืออ่านโน้ต เฝ้าให้นักศึกษาฟังอยู่ (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ 2526 : 30) ความนิยมในเรื่อง การใช้สื่อการสอนรวมคือนั้นจักว่ายังมีน้อย มักจะสอนแบบบรรยายอย่างเดียว

การสอนแบบบรรยายอย่างเดียวนั้นตลอด 50 นาทีนั้นกล่าวกันว่า เป็นวิธีที่แย่มากในการเรียนรู้ การสอนเช่นนี้พบว่าความจำของนิสิตลดลงเร็วมาก (ลูกจันทร์ ภักษ์พันธ์ 2528 : 89)

จากสภาพความเป็นจริงดังกล่าวพบสาเหตุว่า อาจารย์ส่วนหนึ่งไม่ได้รับการฝึกอบรมในสาขาวิชาชีพครูมาโดยตรง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจด้านการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้อาจารย์ส่วนหนึ่งต้องรับผิดชอบทั้งด้านการบริหาร และการสอน (UNESCO. 1978 : 25 - 30) นักการศึกษาบางคนยังได้กล่าวไว้อีกว่า "อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการที่รู้เนื้อหาในวิชาชีพเป็นอย่างดี แต่ไม่สนใจในด้านการสอน หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นครู (วิจิตร ศรีสอาน 2519 : 9 - 10)

ปัญหาค้างกล่าวนี้เป็นปัญหาที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เพราะการสอนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอน การแสวงหาระบบวิธีและเทคนิคใหม่ ๆ มา พัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอาจารย์นอกเหนือไปจากการแสวงหาความรู้ในแขนงวิชาที่ตนสอนอยู่ด้วย ดังที่มีผู้ให้ความเห็นไว้ว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยเองนั้นท่านถือหน้าที่อย่างจริงจังต่อข้อเนนในเรื่องการวางแผนการสอน การเลือกและการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ให้มีระบบขึ้น (เป่รื่อง กุมภาพันธ์ 2518 : 5) การนำสื่อการสอนมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่กล่าวได้ก็ทางหนึ่ง เพราะการสอนเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การที่จะช่วยให้การสอนและการเรียนรู้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องใช้สื่อการสอน (Wittich and Schuller. 1957 : 512) แต่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะมองข้ามความสำคัญของสื่อการสอน เพราะเห็นว่าผู้เรียนโตแล้ว สอนโดยวิธีการบรรยายและค้นคว้ารายงานก็เพียงพอที่จะให้เกิดการเรียนรู้ได้แล้ว แต่อันที่จริงก็มีผู้กล่าวยืนยันว่า สื่อการสอนสามารถช่วยการศึกษาได้ทุกระดับชั้น ทุกสาขาวิชา ตั้งแต่ระดับประถม มัธยม วิทยาลัย มหาวิทยาลัยตลอดจนการศึกษาระดับพิเศษ (Noel. 1951 : 14)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2486 ได้ผลิตบัณฑิตออกมารับใช้สังคมเป็นจำนวนมาก พร้อมทั้งสนับสนุนการค้นคว้า พัฒนา เผยแพร่ความรู้แก่นิสิตถึง 13 คณะ (รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัย และสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม) ได้แก่ คณะเกษตร คณะประมง คณะวนศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสัตวแพทย์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย และสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ซึ่งอาจารย์แต่ละคณะนั้นมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่นิสิตเป็นหลัก จึงต้องมีการเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับสื่อการสอนตลอดเวลา โดยเฉพาะ

คณะศึกษาศาสตร์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนเป็นอย่างมาก เพราะการสอนของอาจารย์นั้นเมื่อผลต่อการสอนของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นอย่างมาก ดังที่มีผู้ได้กล่าวไว้ว่า "ครูมักสอนนักเรียนเหมือนกับครั้งที่ตนเองเคยถูกสอนมาแต่เดิม ไม่ได้สอนเหมือนกับวิธีที่เคยเรียนวิธีสอนมา" (สำเภา วรางกูร 2509 : 198)

รวมทั้งคณะอื่นอีกหลายคณะที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร บัณฑิตจำนวนไม่น้อยที่จบออกไปจะต้องไปให้ความรู้แก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้ด้วยเช่นกัน

จากความสำคัญดังกล่าว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้จัดให้มีบริการด้านสื่อการสอนขึ้นถึง 2 หน่วยงานด้วยกัน คือ

1. งานสื่อการศึกษา ขึ้นอยู่กับสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ได้เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2513

2. งานวัสดุการศึกษา ขึ้นอยู่กับสำนักหอสมุด ได้เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2525

ทั้ง 2 หน่วยงานนี้มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ในทุกสาขาวิชาที่มีการศึกษาค้นคว้าวิจัย ให้บริการสื่อการสอนแก่อาจารย์และนิสิตทั้งด้านการผลิตและให้ยืม ซึ่งมีอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ มากมายทั้งสไลด์ เทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่อการสอนต่าง ๆ เหล่านี้น่าที่จะได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์และนิสิตอย่างคุ้มค่า แต่ในปัจจุบันกลับมีอาจารย์มาใช้บริการด้านสื่อการสอนน้อยมากทั้งที่มีอาจารย์ทั้งสิ้นถึง 1,344 คน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กองการเจ้าหน้าที่ 2529 : 1) ทำให้เป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาสถานภาพและสาเหตุที่ทำให้อาจารย์ไม่นิยมมาใช้บริการ และจะเป็นการประเมินผลการดำเนินงานของงานสื่อการศึกษา และงานวัสดุการศึกษา

ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาในเรื่องดังกล่าวนี้ เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงของการได้มา การใช้ ความต้องการ ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้น จะได้นำผลการศึกษาในครั้งนี้เสนอต่อฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อประโยชน์อันจะเกิดต่อการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- ๑ 1. เพื่อศึกษาสภาพการไ้มา และการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๖๐๘๓ -
- ๑ 2. เพื่อศึกษาความต้องการในการใช้สื่อการสอน และการรับบริการจากงานบริการสื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หน้า ๑๕๐
- ๑ 3. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๑ 4. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้บริการสื่อการสอน ๖๐๘๓
- ๑ 5. เพื่อสำรวจปัญหาของการดำเนินงาน ของอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงสภาพการไ้มา การใช้และความต้องการในการใช้สื่อการสอน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในด้านการรับบริการสื่อการสอนและการให้บริการของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจะนำเสนอให้ทางมหาวิทยาลัยและฝ่ายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสื่อได้ทราบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายและจัดบริการทางด้านสื่อการสอนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระทำกับอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่ทำหน้าที่สอน และอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529
2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำกัดขอบเขตอยู่ในความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อการสอน หมายถึง วัสดุและเครื่องมือทุกชนิดที่ใช้ประกอบการสอน
2. ความึกเห็น หมายถึง ท่าที่ ความรู้สึกที่มีต่อการเตรียม การเลือก การไ้บงา และการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ที่ทาหน้าที่สอน
3. สถานภาพ หมายถึง สภาพการไ้บงา และการใช้สื่อการสอน
4. ปัญหาการใช้สื่อการสอน หมายถึง ปัญหาค้บการไ้บงา การเตรียม การเลือก การใช้สื่อและการบริการ
5. ความต้งการ หมายถึง ความต้งการในการใช้สื่อการสอน และ ความต้งการที่จะไ้รับบริการจากงานบริการสื่อการสอน
6. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ค้บการค้บการ "อาจารย์" ของข้าราชการ สังกัคมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย

ขอคกกลงเบ้องตน

1. อาจารย์ที่มีช่วโมงสอนมาก หมายถึง อาจารย์ที่มีช่วโมงสอนมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป
2. อาจารย์ที่มีช่วโมงสอนน้อย หมายถึง อาจารย์ที่มีช่วโมงสอนไม่เกิน 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันนี้จะเห็นว่าสื่อการสอน มีบทบาทมากในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยเสียเวลาน้อยลง เพราะการได้ยินได้เห็น ช่วยให้เราเกิดความเข้าใจจริง ที่เรียกว่า ความคิดรวบยอด (Conception) ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ (Wittich and Schuller. 1957 . 22)

ฮาส และแพกเกอร์ (Hass and Packer. 1964 : 11) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า "สื่อการสอนคือเครื่องมือที่ช่วยครูในการถ่ายทอด สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริง ทักษะ ทศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้ง ไปยังผู้เรียน หรือเป็นเครื่องมือประกอบการสอนที่เราสามารถได้ยินและมองเห็น ได้ดีเท่า ๆ กัน

บราวน์ เลวิส และแฮร์เคลเลอร์โรด (Brown, Lewis & Harclerod. 1964 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า "วัสดุใดก็ตามที่นอกเหนือจากตัวหนังสือโดยตรง ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้แล้ว เรียกว่า สื่อการสอนทั้งสิ้น เช่น ของจริง ของล้อแบบ หุ่นจำลอง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ระบบขยายเสียง ภาพกระจกรูปภาพ แผนที่ แผนที่ภูมิ ฯลฯ วัสดุเหล่านี้ไม่เพียงแต่กระตุ้นโสตสัมผัส และ จักขุสัมผัสเท่านั้น แต่อาจมีวิธีการที่กว้างขวางออกไปในการสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย"

สาเกา วรวงูร (สาเกา วรวงูร 2509 : 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "สื่อการสอน คืออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุต่าง ๆ เครื่องมือหรือ กิจกรรมที่ครูเลือกมาหรือวางแผนให้รวมเข้าไปในเนื้อหาของหลักสูตรวิชาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับความต้องการ ระดับชั้น สติปัญญา และความสามารถของ นักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด"

การได้มา การเลือกและการใช้สื่อการสอน

สื่อการสอนที่สถานศึกษาต้องการในทุกวันนี้ อาจได้มาจากที่ต่าง ๆ กัน
หลายทางได้แก่

1. ซื้อจากท้องตลาด
2. ยืมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในหน่วยงานที่สังกัด และหน่วยงานอื่น
3. ผลิตขึ้นเอง

ในการผลิตสื่อการสอนแต่ละประเภท บ่มต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การผลิตบางประเภทอาจารย์ผู้สอนโดยทั่วไปที่ได้รับการศึกษาอบรมวิชาครู หรือวิชาการศึกษามิอาจผลิตเองได้ แต่สื่อการศึกษาบางประเภทอาจเป็นของอาศัยผู้ที่ได้รับการอบรมมาโดยตรง (สุรัชย์ สิกขามันฑิต ม.ป.ป. : 7)

ฮันยาร์ด (ชัยยศ เรื่องสุวรรณ 2513 : 14 อ้างอิงมาจาก Hunyard. n.d. : 7) ได้แบ่งชั้นของการใช้โสตทัศนวัสดุประกอบการสอน ออกเป็น 4 ชั้น
ด้วยกันดังนี้ คือ

1. การเลือกโสตทัศนวัสดุ
2. การเตรียมการใช้โสตทัศนวัสดุ
3. การแสดงหรือการใช้โสตทัศนวัสดุประกอบการสอน
4. การติดตามผลการใช้โสตทัศนวัสดุ

โนเอล และเลียวนาร์ด (Noel and Leonard. 1962 : 26 - 27)
ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกโสตทัศนวัสดุประกอบการสอน โดยกล่าวว่า โสตทัศนวัสดุควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความเหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักเรียน
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน
4. เหมาะสมกับเรื่องที่สอน

5. ตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะสอน
6. มีลักษณะที่น่าสนใจ
7. ไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป
8. ให้ความคิดรวบยอดที่ง่ายและไม่ซับซ้อนจนเกินไป
9. เป็นแบบง่าย ๆ

ฮาส และแพคเกอร์ (Hass and Packer. 1964 : 305 - 309)

ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเตรียมวัสดุทัศนวัสดุ ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติก่อนจะถึงเวลาสอนจริง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมตัวครู เป้าหมายสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนก็คือ ต้องการที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งการเตรียมตัวครูและการวางแผนจะเป็นหลักสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี น่าสนใจและบรรลุความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

2. การเตรียมบันทึกการสอน

3. เตรียมห้องเรียน

ก. จัดโต๊ะเก้าอี้ให้พอเหมาะเพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นและได้ยินอย่างชัดเจน

ข. ตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องแสง การถ่ายเทอากาศในห้องเรียนและอื่น ๆ

ค. จัดห้องเรียนโดยมุ่งหมายให้นักเรียนสนใจและติดตามบทเรียน

อยู่เสมอ

4. เลือกวัสดุทัศนวัสดุที่เหมาะสมที่สุดและมีประสิทธิภาพ

5. เลือกวิธีสอนที่ดีที่สุดมาใช้ในการสอน

แบทเชลเดอร์ (Batchelder. 1956 : 23) ได้กล่าวไว้ว่า

"สื่อการสอนไม่มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง และเฉพาะตัวของสื่อการสอนก็ไม่สามารถกระทำให้เกิดภาวะทางการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ แต่ถ้าสื่อการสอน

เหล่านี้ได้รับการเลือกสรรอย่างฉลาด มีการประเมินค่าอย่างเหมาะสมและใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย ทักษะและความสามารถในการใช้สื่อการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง" และยังได้ให้ข้อควรคำนึงถึงในการใช้สื่อการสอนให้โดยลึกลับดังนี้

1. เข้าใจปรัชญาการศึกษาอย่างเพียงพอ เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ของการใช้สื่อการสอนกับการใช้เครื่องมือเหล่านั้นด้วย
2. มีความรู้ในเรื่องสื่อการสอนเป็นอย่างดี
3. ตระหนักในคุณค่าของวิธีการทางสื่อการสอนที่รวมไว้ในเนื้อหาทั้งหมดในหลักสูตร
4. มีความเข้าใจว่า สื่อการสอนสามารถจะเข้าไปบูรณาการกับเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตร

คินเดอร์ (Kinder. 1959 : 40 - 41) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุว่าไม่มีวิธีสอน หรือวัสดุประกอบการสอนชนิดใด ที่สามารถจะใช้กับนักเรียนหรือบทเรียนทั่วไปได้ เพราะวิธีสอนหรือวัสดุประกอบการสอนแต่ละอย่างย่อมมีความมุ่งหมายเฉพาะของตน

มิเกล (Mikhail. 1959 : 555) ได้ทำการศึกษาถึงประโยชน์ของการเลือกโสตทัศนอุปกรณ์ของครู สายวิชาเกษตรกรรม รัฐวิสคอนซิน ปรากฏว่าครูที่เคยเรียนวิชาโสตทัศนศึกษา จะชอบใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนมากกว่าครูที่ไม่เคยเรียนวิชานี้มาก่อน นอกจากนั้นมิเกลยังได้เปรียบเทียบถึงผลการใช้โสตทัศนวัสดุ พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้

1. ครูที่อายุมาก ใช้โสตทัศนวัสดุนานกว่าครูที่อายุน้อย
2. ครูที่มีประสบการณ์การสอนมาก จะใช้โสตทัศนวัสดุนานกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย
3. ครูในโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งที่มีโสตทัศนวัสดุนาน จะใช้โสตทัศนวัสดุนานกว่าครูในโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งที่มีโสตทัศนวัสดุน้อย

4. ครูที่สามารถผลิตสื่อทัศนวัสดุได้เอง จะใช้สื่อทัศนวัสดุ มากกว่าครูที่ไม่สามารถผลิตสื่อทัศนวัสดุได้เอง

5. ครูที่ได้รับการฝึกฝนการใช้สื่อทัศนวัสดุมาเป็นอย่างดี จะใช้สื่อทัศนวัสดุ มากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกฝน

แมนเบค (Manbeck. 1957 : 13 - 15) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตฝึกสอนในโรงเรียนมัธยม 10 แห่ง พบปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนที่สำคัญ คือ

1. ปัญหาความคล่องแคล่วในการใช้สื่อทัศนวัสดุแต่ละประเภท
2. ปัญหาความแตกต่างในวิธีการสอนของแต่ละบุคคล
3. ปัญหาในการจัดสื่อทัศนวัสดุและกิจกรรมเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายที่ตั้งไว้

4. ปัญหาในการใช้สื่อทัศนวัสดุ

โนเอล และเลียวนาร์ค (Noel and Leonard. 1962 : 26 - 28) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการติดตามผลการใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อติดตามผลดังนี้
 - ก. ร่วมกันอภิปรายเนื้อหาสำคัญที่พบในระหว่างการใช้สื่อทัศนวัสดุ
 - ข. ร่วมกันหาความเข้าใจ เนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจ
 - ค. ครูอธิบายความถี่กรวยข้อที่ผิดได้ชัดเจน
 - ง. ร่วมกันจัดกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้
 - จ. ร่วมกันวางแผนในการนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่น ๆ หรือการเรียนในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

2. ครูสำรวจว่า การใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบการสอนนั้นได้บรรลุตามจุดหมายหรือไม่ อาจจะหาได้หลายทางดังนี้

- ก. การวิจารณ์ผลการเรียน โดยใช้สื่อทัศนวัสดุ

ข. ครูหาการทดสอบนักเรียนว่า นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เพียงพอหรือไม่ แต่การทดสอบนั้นจะต้องเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เช่น ถ้าต้องการทราบความรู้ความเข้าใจก็ควรใช้แบบทดสอบ แบบความจำ และไม่ควรใช้แบบทดสอบที่มีความซับซ้อนจนเกินไป

3. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลประสิทธิภาพการเรียนรู้ทั้งหมด เพื่อปรับปรุงการใช้สื่อทัศนวัสดุในคราวต่อไป

หลักในการจัดศูนย์สื่อทัศนศึกษา

ศูนย์สื่อทัศนศึกษา คือ ศูนย์กลางเก็บรวบรวมและให้บริการทางด้านสื่อทัศนศึกษาแก่โรงเรียนหรือสถานศึกษา และชุมชน ซึ่งจะมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมของสื่อทัศนศึกษาทั้งหลาย สำหรับใช้ประกอบหลักสูตร
2. เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้สื่อทัศนศึกษาประกอบการสอนอย่างกว้างขวาง และช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู อาจารย์ นักเรียนและผู้สนใจทั่วไปเห็นความสำคัญของสื่อทัศนศึกษา
4. ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการใช้ของครู อาจารย์ซึ่งผลิตเองไม่ได้

ศูนย์สื่อทัศนศึกษามีหน้าที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

- หน้าที่ในการบริหาร
- หน้าที่ในการบริการและกิจกรรม
- หน้าที่ในการประเมินผล

หน้าที่ในการบริหาร

1. การบริหารบุคลากร บุคลากรที่จำเป็นและควรจะมีอยู่คือ หัวหน้าอาจารย์โสตทัศนศึกษา พนักงานพิมพ์ดีด ช่างเทคนิค ช่างเขียน ช่างภาพ และผู้ดูแลอุปกรณ์
2. การดำเนินการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นการวางแผนจัดสร้างอาคารโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้อาคารที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด และจะได้มีลักษณะขนาดของห้องที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด
3. การพิจารณาเลือกโสตทัศนอุปกรณ์เข้าไว้ในศูนย์ ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้
4. การจ้างงบประมาณ

หน้าที่ในการจัดบริการ

การจัดบริการของศูนย์โสตทัศนศึกษาของสถานศึกษาย่อมแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับขนาดและระบบบริหารของสถานศึกษานั้น ๆ แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะให้บริการดังนี้

1. เป็นแหล่งกลางในการเก็บรักษา และให้ยืมโสตทัศนอุปกรณ์ ทุกชนิด
2. มีการเก็บรักษาไว้อย่างเป็นระเบียบซึ่งง่ายแก่การค้นหาและนำไปใช้
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือก การใช้โสตทัศนวัสดุใหม่ ๆ ที่ได้นำ
4. บริการให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ
5. บำรุงรักษาเครื่องมือและโสตทัศนวัสดุให้อยู่ในสภาพที่ดี พร้อมทั้งจะนำไปใช้ได้ทุกโอกาส (Bernardis. 1960 : 85 - 86)

หน้าที่ในการประเมินผล

ศูนย์โสตทัศนศึกษาจะเป็นผู้ประเมินผลการทำงานด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยจะประเมินผลเป็นประจำปี คือจะประเมินผลประจำปี นำมาย่อสรุปรวบรวมไว้เป็นข้อมูล และเขียนรายงานในสิ่งที่สังเกตเห็นได้ (กรมสามัญศึกษา หน่วยงานพิเศษ เขต 5 2523 : 40)

ลักษณะการทำงานเกี่ยวกับการบริหารสื่อการสอน ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

งานทางด้านสื่อการสอนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้นยังไม่ได้จัดตั้งเป็นศูนย์สื่อการสอนของมหาวิทยาลัย แต่ลักษณะงานปรากฏออกมาใน 2 หน่วยงาน คือ งานสื่อการศึกษา และงานวัสดุการศึกษา ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงาน มีรายละเอียดดังนี้

งานสื่อการศึกษา

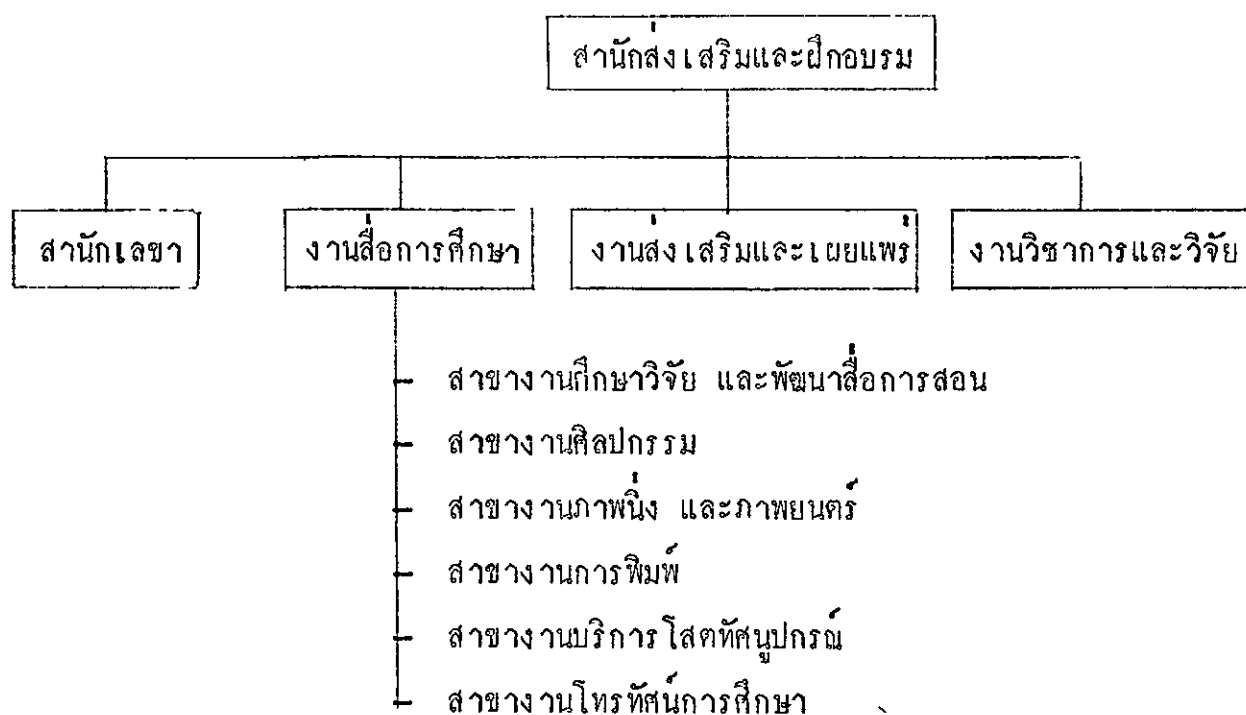
งานสื่อการศึกษาได้เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2513 โดยขึ้นอยู่กับสำนักส่งเสริมและฝึกอบรมซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการศึกษาวิจัย และพัฒนาสื่อการสอน
2. เพื่อบริการการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ
3. เพื่อบริการการผลิตสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ

หน้าที่ของงานสื่อการศึกษามี ดังนี้

1. งานด้านการผลิตสื่อการสอน และเผยแพร่
2. งานด้านการบริการโสตทัศนูปกรณ์
3. งานด้านการบริการทางวิชาการ

งานสื่อการศึกษาซึ่งขึ้นกับสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มีการแบ่งสายงานดังนี้

งานสื่อการศึกษามีบุคลากรอยู่ทั้งสิ้น 21 คน มีขอบข่ายการให้บริการดังนี้

- วางแผนออกแบบพัฒนาสื่อการสอนประเภทกราฟิค สไลด์ फिल्मสตริป ภาพยนตร์
- ให้บริการอัดสำเนาสไลด์ เทปโทรทัศน์
- ให้คำแนะนำในการผลิตสื่อการสอนทุกชนิด
- จัดการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่นิสิต และอาจารย์
- ร่วมดำเนินงานในการจัดนิทรรศการกับหน่วยงานอื่น ๆ
- ให้บริการฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป เครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์
- ให้บริการยืมโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน
- ตรวจสอบดูแลรักษาอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
- ผลิตรายการโทรทัศน์ร่วมกับอาจารย์ผู้สอน
- ให้บริการพิมพ์หนังสือเป็นรูปเล่ม

งานวัสดุการศึกษา

งานวัสดุการศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ให้บริการด้านสื่อการศึกษาแก่อาจารย์และนิสิตในมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2525 โดยขึ้นอยู่กับสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีบุคลากรทั้งสิ้น 5 คน

วัตถุประสงค์ของการทํางานดังนี้

1. เพื่อจัดหา และจัดระบบสื่อการสอน
2. เพื่อส่งเสริมงานสาขาวิชาการเกษตรให้แพร่หลายออกไป
3. เพื่อให้บริการยืมสื่อการสอนแก่อาจารย์ และนิสิต
4. จัดเก็บวิทยานิพนธ์ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ไว้ในรูปของไมโครฟิล์ม

การบริการ

งานวัสดุการศึกษานี้ให้บริการด้านต่าง ๆ กับสมาชิกของหอสมุด แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยให้บริการดังนี้

1. ให้ยืมวัสดุการศึกษา และบริการฉายภาพยนตร์ สไลด์
2. บริการที่อ่านไมโครฟิล์ม
3. บริการมุมเสียงภาษาอังกฤษ

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสถานภาพ ความต้องการ การเลือก การใช้ และการผลิตสื่อการสอนในสถาบันต่าง ๆ มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ในระดับต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา ในที่นี้จะนำเอาเฉพาะผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษามาเสนอดังนี้

จิตรบรรจง สมกรูท (จิตรบรรจง สมกรูท 2510 : 118 - 128)
 ได้สำรวจการดำเนินงานของหน่วยโสตทัศนศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูทั่วประเทศ
 พบว่าปัญหาที่อาจจะเป็นสาเหตุที่ครูอาจารย์ส่วนมากไม่ใช่อุปกรณ์การสอน พอสรุป
 ได้ดังนี้

1. อุปกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ
2. อุปกรณ์ส่วนมากอยู่ในสภาพชำรุด
3. อุปกรณ์ที่ยืมมาจากสถาบันอื่น โดยเฉพาะภาพยนตร์เป็นเรื่องล้าสมัย และมีสภาพชำรุด
4. การยืมอุปกรณ์จากสถานที่อื่น ๆ ไม่สะดวกเป็นต้นว่า สถานที่ยืมอุปกรณ์ อยู่ไกล การยืมมีระยะเวลาจำกัด มีอุปกรณ์น้อย เมื่อสถาบันหนึ่งยืมไป สถาบันอื่น ก็ไม่สามารถยืมได้
5. มีโสตทัศนวัสดุประเภทเครื่องฉาย แต่ไม่มีอุปกรณ์ประกอบการใช้ เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป เป็นต้น
6. เกรงว่าจะต้องทำให้การเรียนการสอนไม่ทันหลักสูตร จึงไม่ใช่อุปกรณ์
7. เกรงว่าจะต้องรับผิดชอบ ถ้านำเครื่องมือบางประเภทไปใช้แล้ว เกิดชำรุดเสียหาย
8. ไม่สามารถใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายและเครื่องมือได้ เพราะบางแห่งไม่มีไฟฟ้าใช้ในเวลากลางวัน
9. ขาดผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญทางโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ
10. ไม่มีหน่วยงานคานโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ
11. เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษามางาน ไม่ยอมให้ใช้เครื่องมือ เพราะ เกรงว่าจะชำรุด
12. ขาดสถานที่สำหรับฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป โดยเฉพาะ
13. ขาดงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุมาทำอุปกรณ์

14. ขาดความรู้ทางโสตทัศนศึกษา
15. มีงานด้านอื่นมากกว่างานสอน
16. ไม่แน่ใจว่าถ้าใช้แล้วจะได้ผลดีหรือไม่
17. ขาดทักษะในการใช้เครื่องมือบางประเภท

ฯลฯ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ส่วนมาก
 รายงานว่า

1. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน
2. ขาดบุคคลช่วยเหลือในการดำเนินงาน
3. ขาดสถานที่สำหรับดำเนินงาน
4. อุปกรณ์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับครูและนักเรียน
5. ครู อาจารย์ส่วนมากมักขาดความรู้ ความชำนาญในด้านการใช้

โสตทัศนวัสดุประกอบการสอน และขาดความสนใจ

6. เจ้าหน้าที่ทำงานหลายด้าน

ธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์ (ธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์ 2512 : 55 - 57)

ทางการศึกษาเรื่อง "เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ตลอดจนความ
 ต้องการของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น" เพื่อวางแผนโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา
 ผลการวิจัยปีดังนี้

1. อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการทุนจ้างสอน และเครื่องมือสาธิตมากที่สุด
2. เครื่องอัดสำเนา หอจดหมายเหตุ มีความต้องการรองลงมา
3. โทรทัศน์วงจรปิดและเทปบันทึกภาพ มีความต้องการในการสอนบ้าง
4. ภาพยนตร์ 8 ม.ม. ฟิล์มคอป 8 ม.ม. มีความจำเป็นน้อยกว่าสื่อ

ชนิดอื่น

5. การดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นยังขาด
 ระเบียบและการดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาจากงาน เป็นอุปสรรคในการให้บริการมาก

ปราณี นนทมาศ (ปราณี นนทมาศ 2513 : 112 – 118) ได้ศึกษาเรื่อง "โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางโสตทัศนศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. มหาวิทยาลัยแห่งนี้ยังขาดแคลนอุปกรณ์การสอนชนิดต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก
2. อาจารย์มีความต้องการและความถนัดในการใช้อุปกรณ์ประเภทที่ไม่ได้ใช้กับเครื่องฉายในอัตราค่อนข้างสูง
3. มีความเห็นว่าโสตทัศนูปกรณ์ส่วนใหญ่ สามารถจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ในระดับปานกลาง
4. มีความเห็นที่จะให้ศูนย์โสตทัศนศึกษา ทั้งที่ศูนย์ปัตตานีและหาคใหญ่เป็นหน่วยงานอิสระ
5. อาจารย์มีปัญหาและอุปสรรคในด้านการขาดอุปกรณ์ที่เหมาะสม ขาดงบประมาณและกำลังคน

วิเชียร นิตยะกุล (วิเชียร นิตยะกุล 2513 : 100 – 102) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนูปกรณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นส่วนมาก
2. อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางการสอนน้อย และมีประสบการณ์ทางด้านโสตทัศนูปกรณ์มาน้อย
3. อาจารย์ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์และต้องการให้มีศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ไว้บริการเป็นส่วนรวม
4. อาจารย์ไม่รู้จักเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาดี ชอบใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์เป็นบางครั้ง

5. อาจารย์ต้องการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา ประเภทเครื่องขยายเสียง แผนภูมิ หอฉาย สไลด์ ขนาด 2" $\times$ 2" ภาพถ่าย แผนภาพ ภาพวาด ภาพสเก็ต และเครื่องฉายเอกสาร

6. อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะได้รับการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือประเภทเครื่องขยายเสียง เครื่องฉายเอกสาร เครื่องฉายประเภทต่าง ๆ

7. อาจารย์ต้องการเครื่องมือและวัสดุเพื่อการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษา ประเภท แผนภูมิ กราฟ แผนภาพ ภาพถ่าย

8. อาจารย์ต้องการให้ศูนย์โสตทัศนูปกรณ์เป็นแผนกหนึ่งของกองห้องสมุด และมีอาคารอยู่ในบริเวณเดียวกับห้องสมุดกลาง

9. การดำเนินงานด้านโสตทัศนูปกรณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีบริการในวงจำกัด ไม่มีการจัดรูปในการดำเนินงานเป็นส่วนกลาง จึงเป็นอุปสรรคในการให้บริการทางโสตทัศนูปกรณ์

บุญยง เกี่ยวการค้า (บุญยง เกี่ยวการค้า 2514 : 99 - 103) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและ การใช้โสตทัศนูปกรณ์ในมหาวิทยาลัยมหิดล" ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. อาจารย์ส่วนมากมีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์พอสมควร

2. อาจารย์ส่วนมากมีความต้องการให้มีการอบรมเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นในการสอน

3. อาจารย์ต้องการใช้กระดานดำมากที่สุด รองลงมาได้แก่เครื่องฉายสไลด์ 2" $\times$ 2" และไม่ต้องการใช้ได้ออรามา

4. บางคณะของมหาวิทยาลัยมหิดล ยังไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในกานโสตทัศนูปกรณ์โดยตรง

5. โสตทัศนูปกรณ์บางชนิด มีน้อยไม่เพียงพอที่จะบริการอาจารย์

6. ขาดงบประมาณที่จะซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น

อุทัย บุญประเสริฐ (อุทัย บุญประเสริฐ 2514 : 141 - 143)

ได้ศึกษาเรื่อง "สภาพและความต้องการเทคโนโลยีทางโสตทัศนศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย" โดยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีความต้องการในการส่งเสริมและปรับปรุงงานที่เกี่ยวกับสื่อการสอน หรืองานโสตทัศนศึกษา ตลอดจนบริการที่เกี่ยวข้อง

2. ความต้องการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสื่อการสอนของอาจารย์ ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ความต้องการของเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาและหน่วยงานโสตทัศนศึกษาต่าง ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัย ปรากฏว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ทุกประการ และได้พบว่างานโสตทัศนศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีไม่เพียงพอที่จะบริการแก่อาจารย์ หน่วยงานที่มีอยู่แล้วไม่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังขาดแคลนอุปกรณ์ สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ อยู่มาก ความต้องการบริการงานโสตทัศนศึกษาทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะของบรรดาอาจารย์ต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์สูงมาก อาจารย์ต้องการวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนประเภทฉายมากที่สุด

สมภพ โรจนพันธุ์ (สมภพ โรจนพันธุ์ 2517 : 96 - 108) ได้ศึกษา "โครงการศูนย์โสตทัศนศึกษาสำหรับสถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์" ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. ร้อยละ 91.43 ของอาจารย์ นักวิชาการ เห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา

2. ปัญหาที่อาจารย์นักวิชาการ ประสบได้แก่ การขาดแคลนโสตทัศนูปกรณ์ และห้องเรียนไม่เหมาะสมต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์

3. อาจารย์ นักวิชาการ มีความต้องการที่จะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนบ้าง เพราะส่วนใหญ่มิมีประสบการณ์ทางสื่อทัศนศึกษา

น้อย
บุญเกื้อ ควรหาเวช (บุญเกื้อ ควรหาเวช 2520 : 481) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าถึงสถานภาพการใช้และความต้องการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้ง 8 วิทยาเขต จากการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่าสื่อการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก

2. อาจารย์มีการใช้และความต้องการสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ มากน้อยดังนี้

ก. สื่อการสอนที่ใช้และต้องการมากที่สุด คือ กระดานดำ เครื่องอัดสำเนา รูปถ่าย ภาพฉาย ของจริง ของตัวอย่าง และแผนภูมิ แผนสถิติ

ข. สื่อการสอนที่ใช้และต้องการน้อย คือ กระดานขาว เครื่องฉาย ภาพจุลทัศน์ ไมโครฟิล์ม ไคออรามา เครื่องช่วยสอน และโทรทัศน์วงจรปิด

3. อาจารย์คณะต่าง ๆ ของแต่ละวิทยาเขต ได้สื่อการสอนจาก ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ห้องสมุด ภาควิชาที่สังกัด ของส่วนตัว และหน่วยงานอื่น ๆ สัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4. อาจารย์ที่มีชั่วโมงการสอนมากกับน้อย มีการใช้สื่อการสอนไม่แตกต่างกัน

5. อาจารย์ที่มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนด้าน ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนตามความต้องการมากที่สุด

6. อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน มีปัญหาในการดำเนินงานด้าน ขาดเครื่องมือและสถานที่สำหรับบริการด้านผลิตสื่อการสอนมากที่สุด

7. อาจารย์ต้องการรับบริการจากศูนย์ เทคโนโลยีทางการศึกษาด้านการจัดเจ้าหน้าที่ให้ความสะดวกในการใช้สื่อการสอนบางชนิด และจัดทำคู่มือแหล่งวัสดุได้เปล่าและสื่อการสอน ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยมากที่สุด

8. อาจารย์ส่วนมากและอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน มีความเห็นว่า ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของแต่ละวิชาเขต ควรเป็นหน่วยงานอิสระ ขึ้นตรงต่อสำนักงานรองอธิการบดี และควรมีศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษากลาง ของมหาวิทยาลัยด้วย

เคิร์ท (Kurtz. 1951 : 73) ได้ศึกษาเรื่อง "โปรแกรมโสตทัศนศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในแถบตะวันตกกลาง ปี 1951" เพื่อศึกษาว่าอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ (การศึกษ) ใช้อุปกรณ์อะไรมากที่สุด พร้อมทั้งหาลักษณะโครงการที่จำเป็นที่ต้องการของคณะการศึกษาและสถาบันฝึกหัดครู ตลอดจนการใช้และประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย ซึ่งผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. หน่วยงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย แยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก แต่ยังคงอยู่ภายใต้แผนกใหญ่ของมหาวิทยาลัย

2. ศูนย์โสตทัศนศึกษาส่วนมากอยู่ในความดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ ประกอบด้วยบุคลากร 3 ประเภท คือ นักโสตทัศนศึกษา ช่างเทคนิค และเสมียน นอกจากนี้ยังมีนิสิตนักศึกษาช่วยงานในบางเวลาด้วย

3. ศูนย์โสตทัศนศึกษามักจะให้บริการทั้งในสถาบันและชุมชนด้วย

4. การเก็บรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ เก็บรวบรวมกันในที่แห่งเดียว แต่ยัง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ

5. ศูนย์โสตทัศนศึกษาจะเก็บรักษาเครื่องฉายและฟิล์มไว้เป็นจำนวนมาก แต่ละแห่งจะมีผู้ช่วยฉายไว้บริการด้วย ถ้าเครื่องเสียหายจะซ่อมแซมเอง ถ้าเสียหายมากก็จะส่งไปซ่อมที่บริษัทใหญ่

6. ในการอบรมโสตทัศนศึกษา เป็นที่ต้องการมาก แต่ยังไม่มีเป็นทางการ จะมีบ้างก็เพื่อบริการแก่เจ้าหน้าที่ศูนย์เป็นครั้งคราวเท่านั้น

7. อาจารย์เกือบทุกคนใช้โสตทัศนอุปกรณ์อย่างน้อย 1 อย่าง ในการสอน ส่วนอุปกรณ์เครื่องฉาย จำนวนผู้ใช้และไม่ใช้มีจำนวนเท่า ๆ กัน อุปกรณ์การฟังใช้น้อย การใช้มักใช้อุปกรณ์หลาย ๆ อย่างตามความต้องการ

โซเฟีย (Sofia. 1955 : 239) ได้ศึกษา "การจัดเสนอโปรแกรม
โสตทัศนศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. 2498" ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. แม้ว่าอาจารย์บางคนเห็นความสำคัญ แต่มีอาจารย์อีกไม่น้อยที่ไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญ
 2. หน่วยโสตทัศนศึกษาเป็นหน่วยหนึ่งอยู่ภายใต้แผนกวิชาการ
 3. คำนการ เงินยังมีงบประมาณไม่แน่นอนและไม่เพียงพอ
 4. การบริหารโครงการยังบกพร่อง ขาดฝ่ายผลิต การเก็บรักษา
บริการอุปกรณ์ยังไม่ดี ขาดการประเมินผลและวิจัย
 5. การให้ความรู้ทางโสตทัศนศึกษา มีก่อนประจำการ แต่ระหว่างประจำการ
ไม่มี
 6. วิทยาลัยเหล่านี้มีความต้องการที่จะมีศูนย์โสตทัศนศึกษาพร้อมทั้งงบประมาณ
วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และควรมีการอบรมครูให้มีความรู้ทางโสตทัศนศึกษาด้วย
- มาร์โกลส์ (Margoles. 1969 : 206) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงทัศนคติ
ต่อการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยมิชิแกนจักมาวิธีการแก่อาจารย์ในคณะ
ต่าง ๆ ได้ใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาในการสอน ดังนี้
1. อาจารย์ผู้สอนนิยมใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด กระดานดำ
ใช้รองลงมา และใช้เครื่องฉายภาพที่บ่งแสงกับเครื่องช่วยสอนน้อยที่สุด
 2. ความนิยมชมชอบในการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษามากหรือน้อย
นั้นเป็นเพราะ

- 2.1 วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สำคัญ
ใดหมด
- 2.2 เสียเวลามากในการเตรียมตัวและคัดเลือกโสตทัศนูปกรณ์
- 2.3 ณาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้หรือได้รับการอบรมฝึกฝนการใช้
เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์มาก่อน

2.4 ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

2.5 วัสดุโสตทัศนศึกษาที่นำมาบริการให้ใช้นั้น ส่วนมากมักจะเก่าชำรุด

และล้าสมัย

2.6 ไม่ได้รับโสตทัศนวัสดุตามที่ต้องการ

2.7 มีงบประมาณไม่พอ

2.8 งบประมาณของเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาไม่เพียงพอให้

อยากใช้

2.9 ภาควิชาต่าง ๆ ไม่สนับสนุนในการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

3. ผู้วิจัยได้เสนอหลักการสร้างทัศนคติที่ดีแก่คณาจารย์ ที่มีต่อการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาดังนี้

3.1 หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษาต้องพยายามสร้างบรรยากาศให้คณาจารย์พึงพอใจในการใช้

3.2 หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษา ต้องพยายามทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อช่วยกันวางนโยบายของศูนย์โสตทัศนศึกษา

3.3 พยายามสร้างทัศนคติที่ดีแก่คณาจารย์ ในการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาในการสอนแต่ละครั้ง

4. ทางมหาวิทยาลัยต้องการสนับสนุนในด้าน

4.1 บริการเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

4.2 พัฒนาระเบียบวิธีสอนให้ก้าวหน้า

4.3 สนับสนุนให้ศูนย์วัสดุการศึกษา

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น
พอจะสรุปปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสอนได้ดังนี้

1. ขาดงบประมาณสำหรับซื้อสื่อการสอน

2. มีสื่อการสอนไม่เพียงพอ หรือบางประเภทไม่มี

3. สถานที่ที่ไม่เหมาะสมในการใช้สื่อบางประเภทโดยเฉพาะด้านการฉาย
 4. การบริการไม่คล่องตัว ขาดเจ้าหน้าที่
 5. อาจารย์ส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ ความชำนาญในด้านการสอน และ
ไม่เห็นความสำคัญในการเลือก ผลิต และการใช้สื่อการสอนด้วย
- ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิจัยทั้งหมดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. กำหนดมวลประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. แจกจ่ายแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. จัดกระทำข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

จำนวน 1,344 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2529 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified
random sampling) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มี 13 คณะ จึงสุ่มออกมาทุกคณะละ
25% ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนอาจารย์ที่ส่งมา จากแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนอาจารย์ทั้งหมด	จำนวนอาจารย์ที่ส่งมา 25%
1. คณะเกษตร	244	61
2. คณะประมง	40	10
3. คณะมนุษยศาสตร์	83	21
4. คณะวนศาสตร์	62	16
5. คณะวิทยาศาสตร์	210	53
6. คณะวิศวกรรมฯ	105	26
7. คณะศึกษาศาสตร์	293	73
8. คณะเศรษฐศาสตร์	124	31
9. คณะสังคมศาสตร์	59	15
10. คณะสัตวแพทย์	69	17
11. คณะอุตสาหกรรมฯ	31	8
12. บัณฑิตวิทยาลัย	4	1
13. สำนักส่งเสริมฯ	20	5
รวม	1,344	337

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ ที่หาหน้าที่สอนที่ได้รับคืนและใช้ได้

คณะ	จำนวนแบบสอบถามที่แจก	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	จำนวนแบบสอบถามที่ใช้ได้	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	61	50	48	78.69
2. คณะประมง	10	8	8	80
3. คณะมนุษยศาสตร์	21	17	16	76.19
4. คณะวนศาสตร์	16	13	13	81.25
5. คณะวิทยาศาสตร์	53	35	34	64.15
6. คณะวิศวกรรมฯ	26	19	19	73.08
7. คณะศึกษาศาสตร์	73	55	52	71.23
8. คณะเศรษฐศาสตร์	31	26	24	77.42
9. คณะสังคมศาสตร์	15	11	11	73.33
10. คณะสัตวแพทย์	17	14	14	82.35
11. คณะอุตสาหกรรมฯ	8	7	6	75
12. บัณฑิตวิทยาลัย	1	1	1	100
13. สำนักส่งเสริมฯ	5	4	4	80
รวม	337	260	250	74.18

จากตาราง 2 แสดงว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและใช้เป็นข้อมูลไ้ร้อยละ 74.18 ของจำนวนอาจารย์ทั้งหมด (13 คน) ในจำนวนนี้ได้รับคืนจากบัณฑิตวิทยาลัย มากที่สุด (ร้อยละ 100) , รองลงมา คือ คณะสัตวแพทย์ (ร้อยละ 82.35) และ ได้รับคืนจากคณะวิทยาศาสตร์ น้อยที่สุด (ร้อยละ 64.15)

2. อาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอน ทั้ง 2 หน่วยงาน ดังนี้
 - งานสื่อการศึกษา 1 คน
 - งานวัสดุการศึกษา 1 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายเปิด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีสร้างดังนี้

1. ศึกษาข้อปัญหาเกี่ยวกับการได้มา และการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในระดับอุดมศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแบบสอบถามในเรื่องความต้องการ และการใช้สื่อการสอนของผู้ที่เคยทำการวิจัยมาแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาโดยการสอบถามความต้องการ และการใช้สื่อการสอนตลอดจน ปัญหาจากอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลต่อไป
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้ โดยให้อาจารย์จากคณะต่าง ๆ คณะละประมาณ 3 คน ที่มีได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทดสอบแบบสอบถามเพื่อนำมาหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามมี 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 6 ตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบ

- ก. เพศ
- ข. คณะที่สังกัด
- ค. จำนวนชั่วโมงที่สอน
- ง. ประสบการณ์ด้านการอบรมการใช้สื่อการสอน

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน พร้อมทั้งสภาพการใช้สื่อการสอน (การเลือก, การเตรียม และการใช้)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ใน 1 ภาคเรียน มีการใช้ประเภทกี่ครั้ง โดยให้เลือกตอบ 1 – 3 ครั้ง, 4 – 6 ครั้ง, มากกว่า 6 ครั้ง หรือไม่เคยใช้ และถ้าหากเคยใช้ให้ระบุกว่าได้จากแหล่งใด คือ

- ก. งานสื่อการศึกษา (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม)
- ข. งานวัสดุการศึกษา (สำนักหอสมุด)
- ค. ของส่วนตัวหรือผลิตขึ้นเอง
- ง. คณะหรือภาควิชา
- จ. ที่อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาในการใช้สื่อการสอน (ปัญหาการได้มา, การเลือก, การเตรียม, และการใช้) และปัญหาในการรับบริการ

ตอนที่ 5 ก. ความต้องการที่จะได้รับการบริการจากงานสื่อการศึกษา และงานวัสดุการศึกษา

ข. ความต้องการในการใช้สื่อชนิดต่าง ๆ

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานสื่อการศึกษา และงานวัสดุการศึกษา

2. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านสื่อการสอน

แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้อตอบ

- ก. จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนในภาคเรียนนี้ ต่อ 1 สัปดาห์
- ข. หน้าที่ราชการอื่นนอกจากชั่วโมงสอน

ตอนที่ 2 ปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการสื่อการสอน

ตอนที่ 3 ปริมาณสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อการบริการสื่อการสอน

ลักษณะของคำถาม คำถามมีอยู่ 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. แบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก ในแต่ละข้อคำถามจะมีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ ใช่ กับ ไม่ใช่
2. แบบเลือกตอบ ในแต่ละข้อคำถามจะมีคำตอบให้เลือก และเป็นมาตราส่วนประมาณค่า เมื่อผู้อตอบพิจารณาแล้ว เห็นว่าคำตอบใดสอดคล้องกับความคิดเห็นของตนก็ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าคำตอบหรือช่องประเมินค่านั้น ในบางข้อจะมีช่องว่างไว้สำหรับให้ผู้อตอบชี้แจงเพิ่มเติม หรือปีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น
3. แบบเติมข้อความลงในช่องว่าง สำหรับให้ผู้อตอบเสนอข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะโดยเสรี

การแจกจ่ายแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังคณะต่าง ๆ โดยผู้วิจัยนำไปเอง และชี้แจงความประสงค์ต่ออาจารย์แต่ละคณะ แล้วมอบแบบสอบถามไว้พร้อมทั้งนัดวันไปรับแบบสอบถามคืน โดยใช้เวลาแก่ผู้อตอบประมาณ 2 สัปดาห์

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. นับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน เลือกเอาเฉพาะที่สมบูรณ์ออกมา เพื่อวิเคราะห์และนำไปศึกษาอัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาจารย์ทั้งหมด ของอาจารย์แต่ละคณะ

2. แจกแจงความถี่โดยแยกตามคณะ

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการสอนต่อการเรียนการสอนของอาจารย์แต่ละคณะ โดยคิดเป็นร้อยละ

4. วิเคราะห์สภาพการใช้สื่อของอาจารย์แต่ละคณะ โดยคิดเป็นร้อยละ

5. วิเคราะห์การใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ของอาจารย์ในแต่ละคณะ โดยแปลงมาตราส่วนประมาณค่าเป็นน้ำหนักคะแนน ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

ไม่เคยใช้	มีค่าคะแนน	0
1 - 3 ครั้ง	มีค่าคะแนน	1
4 - 6 ครั้ง	มีค่าคะแนน	2
มากกว่า 6 ครั้ง	มีค่าคะแนน	3

แล้วนามาหาค่าเฉลี่ย เพื่อจัดอันดับการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ

6. วิเคราะห์แหล่งที่ได้อามาของสื่อโดยนับเป็นจำนวนครั้ง

7. หาค่าเฉลี่ยของความต้องการการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ และการรับบริการจากหน่วยงานที่บริการสื่อการสอนโดยแปลงมาตราส่วนประมาณค่าเป็นน้ำหนักคะแนน ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

มาก	มีค่าคะแนน	3
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	2
น้อย	มีค่าคะแนน	1
ไม่ต้องการ	มีค่าคะแนน	0

แล้วพิจารณาจัดอันดับความต้องการการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบจากคะแนนเฉลี่ย

8. แปลงมาตราส่วนประมาณค่าของปัญหา ในการใช้สื่อการสอนเป็นน้ำหนักคะแนน โดยกำหนดให้มีน้ำหนักคะแนนดังนี้

มาก	มีค่าคะแนน	3
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	2
น้อย	มีค่าคะแนน	1
ไม่เป็นปัญหา	มีค่าคะแนน	0

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับอันดับความสำคัญของปัญหา

9. วิเคราะห์ความคิดเห็นในเรื่องหน่วยงานที่บริการสื่อการสอน ของอาจารย์ผู้สอนโดยคิดเป็นร้อยละ

10. วิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานของอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน ในหน่วยงานที่บริการสื่อการสอน โดยแปลงมาตราส่วนประมาณค่าเป็นน้ำหนักคะแนน ดังนี้

มาก	มีค่าคะแนน	3
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	2
น้อย	มีค่าคะแนน	1
ไม่เป็นปัญหา	มีค่าคะแนน	0

แล้วนำมาจัดอันดับความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ

11. วิเคราะห์ความคิดเห็นในเรื่องหน่วยงานที่บริการสื่อการสอน จากอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการ

สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยจากน้ำหนักคะแนน เพื่อใช้ในการจัดอันดับความสำคัญมากน้อยในการวิเคราะห์ การใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้สื่อการสอน จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum X$ คือ ผลรวมของน้ำหนักคะแนน

N คือ จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าการอยุ่ละ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความสำคัญของสื่อการสอนต่อการเรียนการสอน
3. สภาพการใช้สื่อการสอน
4. แหล่งที่ได้นำมาของสื่อการสอน
5. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน
6. ความต้องการที่จะได้รับบริการจากงานบริการสื่อ
7. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ
8. ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน

ของอาจารย์ผู้สอน

9. ปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการสื่อการสอน
10. จำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในงานบริการสื่อการสอน
11. ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนของอาจารย์

ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่ทำหน้าที่สอนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2529 จำนวน 337 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมาเฉพาะที่ใช้ในการวิจัยได้จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 74.18 และอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนจำนวน 2 คน ซึ่งได้รับคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 สามารถถือได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาทำการวิจัยได้

1. กลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 จำนวนอาจารย์ จากแผนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	48	19.2
2. คณะประมง	8	3.2
3. คณะมนุษยศาสตร์	16	6.4
4. คณะวนศาสตร์	13	5.2
5. คณะวิทยาศาสตร์	34	13.6
6. คณะวิศวกรรมฯ	19	7.6
7. คณะศึกษาศาสตร์	52	20.8
8. คณะเศรษฐศาสตร์ฯ	24	9.6
9. คณะสังคมศาสตร์	11	4.4
10. คณะสัตวแพทย์	14	5.6
11. คณะอุตสาหกรรมฯ	6	2.4
12. บัณฑิตวิทยาลัย	1	0.4
13. สำนักส่งเสริมฯ	4	1.6
รวม	250	100

จากตาราง 3 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้จากคณะศึกษาศาสตร์ มากที่สุด (ร้อยละ 20.8) รองลงมาได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ (ร้อยละ 19.2) และได้จากบัณฑิตวิทยาลัย น้อยที่สุด (ร้อยละ 0.4)

ตาราง 4 จำนวนอาจารย์ จากเกณฑ์ชั่วโมงสอนมากกับน้อย

คณะ	อาจารย์สอนมาก		อาจารย์สอนน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	15	31.25	33	68.75
2. คณะประมง	1	12.5	7	87.5
3. คณะมนุษยศาสตร์	6	37.5	10	62.5
4. คณะวนศาสตร์	8	61.53	5	38.46
5. คณะวิทยาศาสตร์	27	79.41	7	20.58
6. คณะวิศวกรรมฯ	5	26.31	14	73.68
7. คณะศึกษาศาสตร์	24	46.15	28	53.84
8. คณะเศรษฐศาสตร์	15	62.5	9	37.5
9. คณะสังคมศาสตร์	5	45.45	6	54.54
10. คณะสัตวแพทย์	6	42.85	8	57.14
11. คณะอุตสาหกรรมฯ	3	50	3	50
12. บัณฑิตวิทยาลัย	—	—	1	100
13. สำนักส่งเสริมฯ	2	50	2	50
รวม	117	46.8	133	53.2

จากตาราง 4 แสดงว่าอาจารย์บัณฑิตวิทยาลัยไม่มีอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนมากกว่า 10 ชั่วโมงเลย สำหรับคณะวนศาสตร์, คณะวิทยาศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์ มีอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนมาก จำนวนมากกว่าอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนน้อย ส่วนคณะอุตสาหกรรมฯ และสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มีอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนมากและน้อย เท่าเทียมกัน ส่วนคณะอื่น ๆ มีอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนน้อย มากกว่าอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนมาก

ตาราง 5 จำนวนอาจารย์ จำแนกตามอายุ

คณะ	ต่ำกว่า 30		30 - 39		40 - 49		50 ขึ้นไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	—	—	27	56.25	12	25	9	18.75
2. คณะประมง	—	—	7	87.50	1	12.5	—	—
3. คณะมนุษยศาสตร์	5	31.25	8	37.50	—	—	5	31.25
4. คณะวนศาสตร์	1	7.69	2	15.30	9	69.23	1	7.69
5. คณะวิทยาศาสตร์	1	2.94	18	52.94	14	41.18	1	2.94
6. คณะวิศวกรรมฯ	3	15.79	14	72.68	2	10.53	—	—
7. คณะศึกษาศาสตร์	—	—	32	61.54	8	15.38	12	23.08
8. คณะเศรษฐศาสตร์	—	—	19	79.17	5	20.83	—	—
9. คณะสังคมศาสตร์	—	—	9	81.82	2	18.18	—	—
10. คณะสัตวแพทย์	—	—	6	42.86	4	28.57	—	—
11. คณะอุตสาหกรรมฯ	—	—	4	66.67	2	33.33	—	—
12. บัณฑิตวิทยาลัย	—	—	—	—	1	100	—	—
13. สำนักส่งเสริมฯ	—	—	1	25.00	2	50.00	†	25.00
รวม	10	4	145	58	62	24.80	33	13.20

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58) มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 39 ปี และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 4) ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

ตาราง 6 จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามเพศ ในแต่ละคณะ

คณะ	เพศชาย		เพศหญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	6	12.5	42	87.5
2. คณะประมง	6	75	2	25
3. คณะมนุษยศาสตร์	1	6.25	15	93.75
4. คณะวนศาสตร์	10	76.92	3	23.08
5. คณะวิทยาศาสตร์	9	26.47	25	73.53
6. คณะวิศวกรรมฯ	16	84.21	3	15.79
7. คณะศึกษาศาสตร์	24	46.15	26	53.85
8. คณะเศรษฐศาสตร์	12	50	12	50
9. คณะสังคมศาสตร์	3	27.27	8	72.73
10. คณะสัตวแพทย์	8	57.14	6	42.86
11. คณะอุตสาหกรรม	2	33.33	4	66.67
12. บัณฑิตวิทยาลัย	—	—	1	100
13. สำนักส่งเสริมฯ	3	75	1	25
รวม	100	40	150	60

จากตาราง 6 แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60) เป็นหญิง โดยเฉพาะบัณฑิตวิทยาลัย คณะมนุษยศาสตร์ และคณะเกษตร ส่วนคณะที่มีอาจารย์ชายมากกว่า ได้แก่ คณะประมง, คณะวนศาสตร์, คณะวิศวกรรมศาสตร์, คณะสัตวแพทย์ และสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม

ตาราง 7 ประสิทธิภาพในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะ	เคย	ร้อยละ	ไม่เคย	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	33	68.75	15	31.29
2. คณะประมง	6	75	2	25
3. คณะมนุษยศาสตร์	13	81.25	3	18.75
4. คณะวนศาสตร์	7	53.85	6	46.15
5. คณะวิทยาศาสตร์	27	79.41	7	20.59
6. คณะวิศวกรรมศา	8	42.11	11	57.89
7. คณะศึกษาศาสตร์	44	84.62	8	15.38
8. คณะเศรษฐศาสตร์	16	66.67	8	33.33
9. คณะสังคมศาสตร์	8	72.37	3	27.27
10. คณะสัตวแพทย์	10	71.43	4	28.57
11. คณะอุตสาหกรรมศา	4	66.67	2	33.33
12. บัณฑิตวิทยาลัย	1	100	—	—
13. สำนักส่งเสริม	4	100	—	—
รวม	181	72.4	69	27.6

จากตาราง 7 แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.4) เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน มีเพียงคณะเดียวเท่านั้นที่อาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.89) ไม่เคยเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอน คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์

2. ความสำคัญของสื่อการสอนต่อการเรียนการสอน

ตาราง 8 ความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการสอนต่อการเรียนการสอน

คณะ	เห็นความสำคัญ		ไม่เห็นความสำคัญ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	48	100	—	—
2. คณะประมง	8	100	—	—
3. คณะมนุษยศาสตร์	16	100	—	—
4. คณะวนศาสตร์	13	100	—	—
5. คณะวิทยาศาสตร์	34	100	—	—
6. คณะวิศวกรรมฯ	19	100	—	—
7. คณะศึกษาศาสตร์	52	100	—	—
8. คณะเศรษฐศาสตร์ฯ	22	91.67	2	8.33
9. คณะสังคมศาสตร์	11	100	—	—
10. คณะสัตวแพทย์	14	100	—	—
11. คณะอุตสาหกรรมฯ	6	100	—	—
12. บัณฑิตวิทยาลัย	1	100	—	—
13. สำนักส่งเสริมฯ	4	100	—	—
รวม	248	99.2	2	0.8

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 99.2) เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน จะเห็นว่า อาจารย์เกือบทุกคณะเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน (ร้อยละ 100) มีเพียงคณะเดียวเท่านั้น คือ คณะเศรษฐศาสตร์ฯ ที่เห็นความสำคัญ ร้อยละ 91.67 ไม่เห็นความสำคัญ ร้อยละ 8.33

9 (73)

№ п/п	п. 1		п. 2		п. 3		п. 4		п. 5		п. 6		п. 7		п. 8		п. 9		п. 10		п. 11		п. 12		п. 13		п. 14		п. 15		п. 16		п. 17		п. 18		п. 19		п. 20					
	п. 1	%	п. 2	%	п. 3	%	п. 4	%	п. 5	%	п. 6	%	п. 7	%	п. 8	%	п. 9	%	п. 10	%	п. 11	%	п. 12	%	п. 13	%	п. 14	%	п. 15	%	п. 16	%	п. 17	%	п. 18	%	п. 19	%	п. 20	%				
1.	Итого	52.08	3	12.50	4	0.00	—	38.46	6	20.59	8	26.32	6	53.85	6	37.50	6	0.00	—	85.71	2	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	0.00	—	
2.	Итого	50.00	4	75.00	2	81.25	3	36.46	6	79.41	2	63.16	2	38.46	8	75.00	2	100.00	1	28.57	4	66.67	2	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00
3.	Итого	12.50	7	0.00	—	25.00	6	30.77	7	17.65	9	26.32	6	46.15	7	29.17	5	18.18	4	0.00	—	50.00	3	100.00	1	25.00	4	29.29	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	

หมายเหตุ

2. เกณฑ์ในการเลือกและการเตรียมก่อนนำสื่อการสอนมาใช้

- 1) เลือกสื่อการสอนที่มีเนื้อหาถูกต้อง
- 2) เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน
- 3) เลือกสื่อการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์
- 4) เลือกสื่อการสอนที่ผู้เรียนสนใจ
- 5) เลือกสื่อการสอนที่เนื้อหาชัดเจน ไม่ซับซ้อน
- 6) เลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน
- 7) เลือกสื่อการสอนที่อยู่ในสภาพดี
- 8) เลือกสื่อการสอนที่มีราคาไม่แพงและหาง่าย
- 9) เลือกสื่อการสอนที่มีความคงทนถาวร ไม่ชำรุดง่าย
- 10) เลือกสื่อการสอนตามแต่จะหาได้
- 11) เลือกสื่อการสอนที่จะให้แนวคิดเพียงอย่างเดียว
- 12) มีการวางแผนการใช้ล่วงหน้า
- 13) ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนนำไปใช้จริง
- 14) เตรียมห้องเรียนให้เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน ทั้งระบายอากาศ และระบบแสง
- 15) เกณฑ์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ (โปรดระบุ) -

3. วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อการสอน และสภาพการใช้สื่อ

- 1) ใช้นาบทเรียน
- 2) ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียน
- 3) ใช้ฝึกทักษะผู้เรียน
- 4) ใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียน
- 5) ใช้สรุปบทเรียน
- 6) ใช้ทบทวนบทเรียน
- 7) ใช้ทุกชั่วโมง
- 8) บางครั้งไม่ใช้เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้
- 9) ผู้เรียนเข้าใจก็จึงไม่ต้องใช้
- 10) อื่น ๆ ไปรกระบุ

จากตาราง 9 แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใช้เกณฑ์ในการเลือกและการเตรียมก่อนนำสื่อการสอนไปใช้ครั้งนี้ มีการวางแผนการใช้ล่วงหน้ามากที่สุด (ร้อยละ 96.23) รองลงมา ได้แก่ เลือกสื่อการสอนที่มีเนื้อหาถูกต้อง เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอนและเลือกสื่อการสอนที่เนื้อหาชัดเจนไม่ซับซ้อน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละคณะจะเห็นว่า เกือบทุกคณะใช้เกณฑ์ในการเลือกและการเตรียมมากที่สุด เป็นอันดับ 1 เท่ากันอยู่หลายเกณฑ์ มีเพียง 2 คณะที่เลือกใช้เกณฑ์ในการเลือกและการเตรียมมากที่สุดอันดับ 1 เพียงอย่างเดียว ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอนมากที่สุด (ร้อยละ 93.75)

สำหรับวัตถุประสงค์ของการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีดังนี้ ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 94.89) รองลงมาได้แก่ ใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียน และบางครั้งไม่ใช้เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละคณะจะเห็นว่า คณะเกษตรศาสตร์ คณะประมง คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ของการใช้สื่อโดยใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุดเป็นอันดับ 1

คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมฯ ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด เป็นอันดับ 1

คณะวนศาสตร์ ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุดพอ ๆ กับใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียน (ร้อยละ 100)

คณะสังคมศาสตร์ ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด พอ ๆ กับ ใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียนและบางครั้งไม่ใช้เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้

คณะสัตวแพทย์ ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด พอ ๆ กับใช้สรุปบทเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุดพอ ๆ กับใช้ฝึกทักษะผู้เรียน
ใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียน บางครั้งไม่ใช่เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุดพอ ๆ กับใช้
ทบทวนบทเรียน และบางครั้งไม่ใช่เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้

10 (10)

[illegible]

หมายเหตุ

1. รูปภาพ, ภาพถ่าย
2. แผนภูมิ, แผนสถิติ
3. แผนที่, ลูกโลก
4. ของจริง
5. ของตัวอย่าง
6. หุ่นจำลอง
7. ซอล์คส์
8. กระดานดำ
9. กระดานขาว (White board)
10. แผ่นป้ายผ้าสาส์ (Flannel board)
11. ป้ายนิเทศ (Bulletin board)
12. ไกออรรามา (Diorama)
13. เครื่องฉายภาพชั้นที่ระ (Overhead projector)
14. เครื่องฉายภาพทบแสง (Opaque projector)
15. สไลด์ (Slide)
16. สไลด์เทป
17. ฟิล์มสตริป (Filmstrip)
18. ไมโครฟิล์ม (Microfilm)
19. ภาพยนตร์ 8 ม.ม.
20. ภาพยนตร์ 16 ม.ม.
21. ฟิล์มลูป (Filmloop)
22. แผ่นเสียง

23. เทปบันทึกเสียงชนิดม้วน
24. เทปบันทึกเสียงชนิดคาสเซต (Cassette tape)
25. เทปบันทึกภาพ (Video - tape)
26. โทรทัศน์วงจรปิด (C.C.T.V.)
27. เครื่องฉายเอกสาร
28. เครื่องฉายแผ่นภาพโปร่งใส
29. เครื่องปรุกระดาษไข
30. เครื่องอัดสำเนา
31. เครื่องขยายเสียง
32. ไมโครโฟนไม่มีสาย (Wireless microphone)
33. เครื่องช่วยสอน (Teaching machine)
34. เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ (Microscopic projector)
35. บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)
36. เครื่องมือสาธิต (Demonstration Equipment)
37. อื่น ๆ (ไปรกระบุ)

จากตาราง 10 แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะในการสอนมากที่สุด ($\bar{X} = 2.35$) รองลงมา ได้แก่ กระจกนาคา เครื่องอักษาเนา เครื่องถ่ายเอกสาร ซอลค์ลี เครื่องปรุกระคาชไซ กระจกนขา เครื่องถ่ายภาพโปรงใส และของจริง ตามลำดับ สำหรับสื่อที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่ แผ่นเสียง รองลงมาคือ ไกออรามา เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ ไมโครฟิล์ม

เมื่อพิจารณาแต่ละคณะจะเห็นว่าส่วนใหญ่ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ มากที่สุด ยกเว้น คณะวนศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ ซึ่งใช้กระจกนาคามากที่สุด คณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งใช้เครื่องถ่ายเอกสาร มากที่สุด บัณฑิตวิทยาลัยใช้กระจกนขามากที่สุด สำหรับสำนักส่งเสริมฯ ใช้เครื่องถ่ายแผ่นภาพโปรงใส เครื่องอักษาเนา และกระจกนขามากที่สุด เป็นอันดับ 1 เท่ากับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

สำหรับการสอนที่แต่ละคณะใช้เป็นอันดับรองลงมา ดังนี้

คณะเกษตร ใช้สไลด์ กระจกนาคา ของจริง และเครื่องถ่ายเอกสาร

รองลงมา

คณะประมง ใช้เครื่องถ่ายเอกสาร ซอลค์ลี สไลด์ กระจกนขา และเครื่องถ่ายแผ่นภาพโปรงใส รองลงมา

คณะมนุษยศาสตร์ ใช้กระจกนขา เครื่องอักษาเนา เทปบันทึกเสียงชนิดกลับและรูปภาพ รองลงมา

คณะวนศาสตร์ ใช้ซอลค์ลี เครื่องถ่ายเอกสาร ของตัวอย่าง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ รองลงมา

คณะวิทยาศาสตร์ ใช้ซอลค์ลี เครื่องอักษาเนา เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องปรุกระคาชไซ รองลงมา

คณะวิศวกรรมศาสตร์ ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องอัดสำเนา
ซอลค์ดี กระดานดำและเครื่องปรุกระดาษไข รองลงมา

คณะศึกษาศาสตร์ ใช้เครื่องอัดสำเนา กระดานดำ เทปบันทึกเสียง
และเครื่องถ่ายภาพเอกสาร รองลงมา

คณะเศรษฐศาสตร์ ใช้ซอลค์ดี เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียง
เครื่องอัดสำเนา และของตัวอย่าง รองลงมา

คณะสังคมศาสตร์ ใช้เครื่องอัดสำเนา ซอลค์ดี เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
และของตัวอย่าง รองลงมา

คณะสัตวแพทย์ ใช้ เครื่องอัดสำเนา สไลด์ ของจริง ของตัวอย่าง
และกระดานดำ รองลงมา

คณะอุตสาหกรรมฯ ใช้เครื่องถ่ายภาพนิ่งภาพโปร่งใส เครื่องถ่ายภาพเอกสาร
ของจริง เครื่องอัดสำเนา รองลงมา

บัณฑิตวิทยาลัย ใช้ของจริง ของตัวอย่าง ซอลค์ดี กระดานดำ และ
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ รองลงมา

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ใช้เครื่องถ่ายภาพเอกสาร ของจริง ของตัวอย่าง
และกระดานดำ รองลงมา

4. แหล่งที่ได้นำมาของสื่อการสอน

ตาราง 11 แหล่งที่ได้นำมาของสื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะ	งานสื่อการศึกษา	งานวัสดุการศึกษา	คณะหรือภาควิชา	ของส่วนตัวหรือ ผลิตเอง	หน่วยงาน อื่น ๆ
คณะเกษตร	33	15	289	141	18
คณะประมง	5	3	39	11	5
คณะมนุษยศาสตร์	2	—	49	20	3
คณะวนศาสตร์	11	—	102	33	7
คณะวิทยาศาสตร์	20	22	324	67	10
คณะวิศวกรรมฯ	3	9	147	40	8
คณะศึกษาศาสตร์	84	28	436	372	68
คณะเศรษฐศาสตร์ฯ	4	3	66	47	5
คณะสังคมศาสตร์	2	10	106	36	34
คณะสัตวแพทย์	26	—	114	36	10
คณะอุตสาหกรรมฯ	2	—	58	20	16
บัณฑิตวิทยาลัย	—	—	6	3	—
สำนักส่งเสริมฯ	13	—	33	12	2
รวม	205	90	1,765	838	196

จากตาราง 11 แสดงว่าอาจารย์ทุกคณะในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้สื่อการสอนมาจากคณะหรือภาควิชามากที่สุด รองลงมาได้แก่ของส่วนตัวหรือผลิตเอง และได้มาจากการวัสดุการศึกษา น้อยที่สุดเกือบทุกคณะ ยกเว้น คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะสังคมศาสตร์

ตาราง 12 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัย จากแบบสอบถาม

58

1972 1

1972 1

1972 1

1972 1	1972 1	1972 1	1972 1	1972 1	1972 1	1972 1	1972 1	1972 1
4	1	2	3	4	5	6	7	8
0.94	0.25	0.52	0.23	0.13	0.38	1.44	0.09	0.09
9	16	12	17	18	14	3	11	11

(2)

[illegible]

หมายเหตุ

ก. การได้มา

1. ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอนในมหาวิทยาลัย
2. ไม่มีเวลาหาสื่อการสอน
3. ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอนนอกมหาวิทยาลัย
4. ต้องเสียเวลาและยุ่งยากในการติดต่อขอยืม
5. ขาดงบประมาณในการติดต่อซื้อสื่อตามต้องการ
6. ขาดผู้แนะนำช่วยเหลือในการหาสื่อการสอน

ข. การเลือกและการเตรียม

1. ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกใช้สื่อการสอนชนิดใด
จึงจะเหมาะสมกับวิชาที่สอน
2. เกรงว่าใช้สื่อการสอนแล้วจะก่อให้เกิดหายนะสอนไม่ทันเวลา
3. ไม่มีเวลาคิดและเตรียมใช้สื่อ
4. เปื่อหน่ายที่จะต้องเตรียมสื่อและสถานที่

ค. การใช้

1. ไม่รู้จักวิธีการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอน
2. ใช้สื่อการสอนแล้วไม่ค่อยลืมนักช่วยปากเปล่าไม่ได้
3. ใช้สื่อการสอนหรือเครื่องมือไม่เป็น เกรงว่าจะชำรุดเสียหาย
4. ไม่ชอบใช้สื่อการสอนทั้ง ๆ ที่รู้ว่าจำเป็น
5. ผู้บริหาร ไม่สนับสนุนให้ใช้สื่อการสอน
6. สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม
7. สื่อบางชนิดใช้ยากเกินไป

- ง. การบริการจากงานสื่อการศึกษา และงานวัสดุการศึกษา
1. ไม่ทราบว่ามียี่สื่อการสอนอะไรสำหรับบริการบ้าง
 2. ไม่ทราบว่ามียี่บริการอะไรบ้าง
 3. ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สื่อการสอนจากหน่วยบริการ
ภายในมหาวิทยาลัย
 4. ไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยบริการในการใช้สื่อการสอน
 5. ไม่มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็นในการเลือก บริการยืม จัดซื้อ
ประเมินค่า และเก็บรักษาสื่อการสอน
 6. มีสื่อให้บริการยืมไม่ตรงตามต้องการ
- จ. ปัญหาอื่น ๆ

จากตาราง 12 แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีปัญหาเรื่อง การขาดงบประมาณในการติดต่อซื้อสื่อตามต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 1.87$) รองลงมาได้แก่ ต้องเสียเวลาและยุ่งยากในการติดต่อขอยืม ไม่ทราบแหล่งบริการ สื่อการสอนนอกมหาวิทยาลัย ไม่มีเวลาหาสื่อการสอนเพราะมีงานอื่นมาก ชาญณรงค์ ช่วยเหลือในการหาสื่อการสอน ตามลำดับ

สำหรับที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การไม่ชอบใช้สื่อการสอนทั้ง ๆ ที่รู้ว่า จำเป็น รองลงมา ได้แก่ การไม่รู้จักวิธีการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอน และการใช้สื่อการสอนหรือเครื่องมือไม่เป็นเกรงว่าจะชำรุดเสียหาย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละคณะจะเห็นว่าส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดงบประมาณในการ ติดต่อซื้อสื่อตามต้องการมากที่สุด ยกเว้น คณะมนุษยศาสตร์มีปัญหาในเรื่องไม่มี โอกาสได้เสนอความคิดเห็นในการเลือก ยืม จัดซื้อ ประเมินค่า และเก็บรักษา สื่อการสอน มากที่สุด ($\bar{X} = 1.50$) คณะสัตวแพทย์มีปัญหาเรื่องชาญณรงค์ ช่วยเหลือในการหาสื่อการสอน มากที่สุด ($\bar{X} = 1.71$) และสำนักส่งเสริมฯ มีปัญหาในเรื่องไม่มีเวลาหาสื่อการสอนเพราะมีงานอื่นมาก มากที่สุด ($\bar{X} = 1.25$)

[illegible]

หมายเหตุ

- ก. 1. เผยแพร่ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการผลิตสื่อการสอน
2. เผยแพร่ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการใช้สื่อการสอน
3. ต้องการให้อาจารย์จากงานบริการสื่อฯ ให้คำแนะนำในการเลือกและการใช้สื่อการสอน
4. จัดเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนบางชนิด เช่น การฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป เครื่องขยายเสียง โทรทัศน์ เป็นต้น
5. จัดทำคู่มือแหล่งวัสดุได้เปล่า และสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
6. จัดการฝึกอบรมการใช้สื่อการสอนบางชนิด เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น
7. จัดสัมมนาเรื่องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
8. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

จากตาราง 13 แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความต้องการที่จะได้รับบริการจากงานบริการสื่อ คือ ให้มีการจัดหาคู่มือแหล่งวัสดุได้เปล่าและสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มากที่สุด ($\bar{X} = 2.33$) รองลงมาได้แก่ การจัดเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนบางชนิด และการจัดการฝึกอบรมการใช้สื่อการสอนบางชนิด ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละคณะจะเห็นว่าส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการจัดหาคู่มือแหล่งวัสดุได้เปล่าและสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มากที่สุด ยกเว้นคณะมนุษยศาสตร์ ซึ่งมีความต้องการเผยแพร่ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการผลิตสื่อการสอนมากที่สุด ($\bar{X} = 1.75$) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความต้องการการจัดเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนบางชนิด มากที่สุด ($\bar{X} = 2.26$) เช่นเดียวกับคณะเศรษฐศาสตร์ ($\bar{X} = 2.25$)

๑๔. ความต้องการในการใช้สื่อการรณรงค์ดังกล่าว ๗ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จ.แม่ฮ่องสอน

๑๔. ความต้องการในการใช้สื่อการรณรงค์ดังกล่าว ๗ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จ.แม่ฮ่องสอน

защита	судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость		судимость	
--------	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--	-----------	--

[illegible]

77973 14 (72)

หมายเหตุ

- ข. 1. รูปภาพ, ภาพถ่าย
2. แผนภูมิ, แผนสถิติ
3. แผนที่, ลูกโลก
4. ของจริง
5. ของตัวอย่าง
6. หุ่นจำลอง
7. ซอล์คลี่
8. กระดานดำ
9. กระดานขาว (White board)
10. แผ่นป้ายผ้าสาหลี่ (Flannel board)
11. ป้ายนิเทศ (Bulletin board)
12. ไคออรรามา (Diorama)
13. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead projector)
14. เครื่องฉายภาพทึบแสง (Opaque projector)
15. สไลด์
16. สไลด์เทป
17. फिल्मสตริป (Filmstrip)
18. ไมโครฟิล์ม (Microfilm)
19. ภาพยนตร์ 8 ม.ม.
20. ภาพยนตร์ 16 ม.ม.
21. फिल्मลูป (Filmloop)
22. แผ่นเสียง

23. เทปบันทึกเสียงชนิดม้วน
24. เทปบันทึกเสียงชนิดคasset (Cassette tape)
25. เทปบันทึกภาพ (Video - tape)
26. โทรทัศน์วงจรปิด (C.C.T.V.)
27. เครื่องถ่ายภาพเอกสาร
28. เครื่องถ่ายภาพแผ่นภาพโปร่งใส
29. เครื่องปรุกระดาษไข
30. เครื่องอัดสำเนา
31. เครื่องขยายเสียง
32. ไมโครโฟนไม่มีสาย (Wireless microphone)
33. เครื่องช่วยสอน (Teaching machine)
34. เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ (Microscopic projector)
35. บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed instruction)
36. เครื่องมือสาธิต (Demonstration Equipment)
37. อื่น ๆ (โปรแกรม)

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความต้องการใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ในการสอนมากที่สุด ($\bar{X} = 2.53$) รองลงมา ได้แก่ เครื่องอักษาเนา เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องถ่ายแผ่นภาพโปรงใส และ สไลด์ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละคณะจะเห็นว่าเกือบทุกคณะมีความต้องการใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ มากที่สุด ยกเว้นคณะเกษตรต้องการใช้เครื่องถ่ายเอกสารมากที่สุด ($\bar{X} = 2.38$) รองลงมาคือ เครื่องอักษาเนา คณะมนุษยศาสตร์ต้องการใช้เครื่องฉายภาพทึบแสง มากที่สุด ($\bar{X} = 1.88$) รองลงมาได้แก่ แผนภูมิ แผนสถิติ คณะสังคมศาสตร์ต้องการใช้ รูปภาพ ภาพถ่าย มากที่สุด ($\bar{X} = 2.64$) รองลงมาได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ บัณฑิตวิทยาลัย ต้องการของจริง มากที่สุด พอ ๆ กับ ของตัวอย่าง ($\bar{X} = 3.00$) รองลงมาได้แก่ กระดานดำ กระดานขาว สไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

สำหรับคณะศึกษาศาสตร์มีความต้องการใช้เทปบันทึกภาพมากที่สุด พอ ๆ กับ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ($\bar{X} = 2.85$)

คณะเศรษฐศาสตร์มีความต้องการใช้ซอล์สกีมากที่สุด พอ ๆ กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ($\bar{X} = 2.33$)

คณะสัตวแพทย์มีความต้องการใช้ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องถ่ายแผ่นภาพโปรงใส เครื่องปรุกระคายไซ เครื่องอักษาเนา มากที่สุด พอ ๆ กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ($\bar{X} = 3.00$)

คณะอุตสาหกรรมเกษตร มีความต้องการใช้ เครื่องอักษาเนามากที่สุด พอ ๆ กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ($\bar{X} = 3.00$)

สำนักส่งเสริมฯ มีความต้องการใช้กระดานขาวมากที่สุด พอ ๆ กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ($\bar{X} = 3.00$)

8. ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน

ตาราง 15 ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จาแนกตามคณะ

คณะ	ก		ข		ค	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะเกษตร	6	12.5	18	37.5	24	50
2. คณะประมง	2	25	6	75	—	—
3. คณะมนุษยศาสตร์	—	—	12	75	4	25
4. คณะวนศาสตร์	1	7.69	3	23.08	9	69.23
5. คณะวิทยาศาสตร์	7	20.59	—	—	27	79.41
6. คณะวิศวกรรมฯ	—	—	9	47.37	10	52.63
7. คณะศึกษาศาสตร์	—	—	16	30.77	36	69.23
8. คณะเศรษฐศาสตร์ฯ	2	8.33	8	33.33	14	58.33
9. คณะสังคมศาสตร์	—	—	3	27.27	8	72.73
10. คณะสัตวแพทย์	2	14.29	2	14.29	10	71.43
11. คณะอุตสาหกรรมฯ	—	—	3	50	3	50
12. บัณฑิตวิทยาลัย	—	—	—	—	1	100
13. สำนักส่งเสริมฯ	1	25	—	—	3	75
รวม	21	8.4	80	32	149	59.6

หมายเหตุ ก. ควรเป็นหน่วยงานอิสระ เป็นหน่วยงานกลาง
 ข. ควรเป็นหน่วยงานหนึ่งประจำในแต่ละคณะ
 ค. ควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงานและช่วยในการผลิต

จากตาราง 15 แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.6) มีความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนว่า ควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงาน และช่วยในการผลิต อาจารย์บางส่วน (ร้อยละ 32) มีความคิดเห็นว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งประจำในแต่ละคณะ และมีอาจารย์ส่วนน้อย (ร้อยละ 8.4) มีความคิดเห็นว่าเป็นหน่วยงานอิสระ

ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน การรับบริการ และการให้บริการ
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีดังนี้ คือ

1. งานบริการสื่อการสอนควรจัดตั้งขึ้นในคณะต่าง ๆ ทุกคณะ เพื่อที่จะหาให้สามารถให้บริการได้ทั่วถึง
2. สื่อการสอนบางชนิดไม่สะดวกในการยืม เพราะหนัก ใหญ่ และอยู่คนละอาคาร ทำให้ไม่สะดวกใช้
3. มีความรู้ด้านสื่อค่อนข้างน้อยมาก แต่ไม่ค่อยมีเวลาเข้ารับการอบรม
4. ไม่ควรใช้สื่อที่มีราคาแพง ควรเสนอสื่อการสอนที่ราคาถูกและเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของครู มากกว่าที่จะไปซื้อมาใช้
5. สื่อการสอนในระดับมหาวิทยาลัยเป็นวิชาเฉพาะ หาได้ยาก ควรมีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่คอยช่วยในการหา
6. ควรให้บริการด้านผลิตสื่อ โดยมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการผลิต ซึ่งหาซื้อได้ยากในท้องตลาดไว้สำหรับจำหน่ายด้วย
7. หน่วยบริการสื่อการสอนควรจะให้แจ้งให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยทราบว่า มีสื่อการสอนชนิดใดบ้างอยู่ ณ ที่ใด ให้บริการอย่างไร ค่าใช้จ่ายในการผลิตเท่าไร
8. ห้องเรียนทุกห้องควรมีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

9. หน่วยบริการสื่อการสอนควรหาหน้าที่ในการรับและส่งสื่อการสอนด้วย เพราะแต่ละอาคารอยู่ห่างกันมาก

10. มีสื่อที่ไม่ตรงตามความต้องการ หรือมีก็น้อย

9. ปัญหาในการดำเนินงานค้ำบริการสื่อการสอน

ตาราง 16 ปัญหาในการดำเนินงานค้ำบริการสื่อการสอนของอาจารย์ที่หาหน้าที่ บริการสื่อการสอนทั้ง 2 หน่วยงาน

ปัญหา	งานสื่อการศึกษา	งานวัสดุการศึกษา
1. มีบุคลากรร่วมทำงานในคณะไม่เพียงพอ	2	2
2. ไม่สามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในหน่วยงานได้	1	—
3. มีช่างเทคนิคในค้ำเครื่องมือไม่เพียงพอ	1	2
4. มีชั่วโมงสอนมากจนไม่สามารถทำงานค้ำบริการได้เต็มที่	3	—
5. อาจารย์ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของสื่อการสอน	1	1
6. ไม่ทราบถึงความต้องการของอาจารย์ผู้รับบริการ	2	2
7. อาจารย์ผู้รับบริการไม่มีความรับผิดชอบทั้งในด้านการจอง การใช้ และส่งคืนสื่อการสอน	2	1

ตาราง 16 (ต่อ)

ปัญหา	งานสื่อการศึกษา	งานวัสดุการศึกษา
8. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการดำเนินการค้าสื่อการสอน	—	1
9. มีสื่อการสอนไม่เพียงพอสำหรับบริการ	—	2
10. มีปัญหาในการบริการและการดำเนินงานในหน่วยงาน	2	1
11. มีปัญหาในการเตรียมวางแผนงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน	3	1
12. การทำงานในหน่วยงานยังไม่มีระบบที่แน่นอน	1	1
13. สถานที่ในการดำเนินงานค้าบริการไม่เหมาะสม	1	1
14. ขาดห้องฉายสำหรับอาจารย์	—	2
15. ขาดเครื่องมือและสถานที่สำหรับบริการค้าผลิตสื่อ	—	3
16. ขาดงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์	—	3
17. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)		

จากตาราง 16 แสดงว่าอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานสื่อ
การศึกษามีปัญหาในการมีชั่วโมงสอนมากจนไม่สามารถทำงานด้านบริการได้เต็มที่
มากที่สุดพอ ๆ กับปัญหาการเตรียมวางแผนงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน

สำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานวัสดุการศึกษา มีปัญหา
ในเรื่องการขาดเครื่องมือและสถานที่สำหรับบริการด้านผลิตสื่อมากที่สุดพอ ๆ กับการ
ขาดงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์

10. จำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในงานบริการสื่อการสอน

ตาราง 17 จำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในงานบริการสื่อการสอนแต่ละหน่วยงาน

ชนิดสื่อ	งานสื่อการศึกษา	งานวัสดุการศึกษา
1. รูปภาพ, ภาพถ่าย	—	542
2. แผนภูมิ, แผนสถิติ	10	1
3. แผนที่, ลูกโลก	—	229
4. ของจริง	—	—
5. ของตัวอย่าง	—	—
6. หุ่นจำลอง	—	1
7. ซอล์คัส	—	—
8. กระดานดำ	3	—
9. กระดานขาว (White board)	4	2
10. แผ่นป้ายผ้าสำลี (Flannel board)	—	—
11. ป้ายนิเทศ (Bulletin board)	3	10
12. ไดออรามา (Diorama)	—	—
13. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	7	1
14. เครื่องฉายภาพทึบแสง (Opaque projector)	2	—
15. เครื่องฉายสไลด์	4	5
16. สไลด์เทป	65	176
17. เครื่องฉายฟิล์มสตริป	2	4
18. ฟิล์มสตริป	—	276

ตาราง 17 (ต่อ)

ชนิดสื่อ	งานสื่อการศึกษา	งานวัสดุการศึกษา
19. เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม	—	21
20. ไมโครฟิล์ม	—	88
21. เครื่องฉายภาพยนตร์ 8 ม.ม.	2	—
22. ภาพยนตร์ 8 ม.ม.	—	—
23. เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม.	5	—
24. ภาพยนตร์ 16 ม.ม.	—	482
25. เครื่องฉายฟิล์มลูป	1	—
26. ฟิล์มลูป	—	92
27. เครื่องเล่นแผ่นเสียง	3	—
28. เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงชนิดม้วน	2	—
29. เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงชนิดคasset	6	—
30. ม้วนเทปบันทึกเสียงชนิดคasset	—	455
31. เครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ	10	1
32. ม้วนเทปบันทึกภาพ	90	171
33. โทรทัศน์วงจรปิด (C.C.T.V.)	1	—
34. เครื่องถ่ายภาพเอกสาร	2	2
35. เครื่องถ่ายภาพแผ่นภาพโปร่งใส	2	—
36. เครื่องปรุกระดาษไข	2	—
37. เครื่องอัดสำเนา	3	2

ตาราง 17 (ต่อ)

ชนิดสื่อ	งานสื่อการศึกษา	งานวัสดุการศึกษา
38. เครื่องขยายเสียง	7	1
39. ไมโครโฟนไม่มีสาย (Wireless microphone)	2	1
40. เครื่องช่วยสอน (Teaching machine)	—	—
41. เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ (Microscopic projector)	—	—
42. บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed instruction)	—	—
43. เครื่องมือสาธิต (Demonstration equipment)	—	—
44. ไมโครแจ็กเก็ต	—	12,445

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่างานสื่อการศึกษามีสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (Hardware) อยู่มากกว่างานวัสดุการศึกษา แต่มีสื่อการสอนประเภทวัสดุ (Software) น้อยกว่า

เมื่อพิจารณางานสื่อการศึกษา พบว่า มีสื่อการสอนไว้บริการเกือบทุกชนิด แต่มีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับงานวัสดุการศึกษามีสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (Hardware) น้อย ยกเว้น เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม ซึ่งมีถึง 21 เครื่อง แต่มีวัสดุ (Software) บางชนิดมากพอสมควร ได้แก่ รูปภาพ ภาพถ่าย แผนที่ สไลด์ เทป ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ ไมโครแจ็กเก็ต

11. ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน ของอาจารย์ที่ทำหน้าที่
บริการสื่อการสอน

ตาราง 18 ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน

หน่วยงาน	ก	ข	ค
1. งานสื่อการศึกษา	1	—	—
2. งานวัสดุการศึกษา	—	—	1

- หมายเหตุ ก. ควรเป็นหน่วยงานอิสระ เป็นหน่วยงานกลาง
 ข. ควรเป็นหน่วยงานหนึ่งประจำในแต่ละคณะ
 ค. ควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงาน
 และช่วยในการผลิต

จากตาราง 18 แสดงว่าอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานสื่อการศึกษา
 มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนว่าควรเป็นหน่วยงานอิสระ เป็น
 หน่วยงานกลาง แต่อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานวัสดุศึกษามีความคิดเห็น
 ว่าควรมีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงานและช่วยในการผลิต

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการบริการ และการใช้สื่อการสอนของ
อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน มีดังนี้คือ

อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานสื่อการสอนมีความเห็นว่างานสื่อ
 การศึกษายังขาดการประชาสัมพันธ์ให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จึงทำให้อาจารย์
 ไม่ทราบระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้อง ก่อให้เกิดปัญหาในการขอใช้บริการตามมา และงบประมาณ
 ในการจัดซื้ออุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ควรรวมไว้ที่หน่วยบริการกลาง เพื่อให้สามารถจัดซื้อ
 เครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับการผลิตและการให้บริการที่สมบูรณ์จะเป็นประโยชน์มากกว่าการ
 กระจายไปอยู่ตามคณะต่าง ๆ

อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานวัสดุการศึกษาที่มีความเห็นว่า
 หน่วยงานที่ผลิตและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสื่อการสอนหากสังกัดอยู่ภายใต้หน่วยงาน
 เดียวกัน จะทำให้การให้บริการสื่อการสอนมีประสิทธิภาพดีกว่าที่จะมีหน่วยผลิตและหน่วย
 ให้บริการแยกกันอยู่คนละสังกัด เพราะการอยู่ภายใต้หน่วยงานเดียวกันจะทำให้สามารถ
 ใช้ทรัพยากรทั้งด้านวัสดุและบุคลากรร่วมกันได้เป็นอย่างดีและเกิดประโยชน์มากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการได้มา และการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาความถ่องแท้ในการใช้สื่อการสอน และการรับบริการจากงานบริการสื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. เพื่อศึกษามิถุนในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้บริการสื่อการสอน
5. เพื่อสำรวจปัญหาของการดำเนินงาน ของอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอน

วิธีการในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการศึกษามีอยู่ 2 ประเภท คือ
 - 1.1 อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางแขนง จำนวน 1,344 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 337 คน
 - 1.2 อาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอนทั้ง 2 หน่วยงาน ดังนี้
งานสื่อการศึกษา 1 คน
งานวัสดุการศึกษา 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

2.1 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 6 ตอน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเติมข้อความ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบเลือกตอบชนิด 2 ตัวเลือก

2.2 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการคำสอน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเติมข้อความและแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังคณะต่าง ๆ โดยผู้วิจัยนำไปเอง และชี้แจงความประสงค์ต่ออาจารย์แต่ละคณะ แล้วมอบแบบสอบถามไว้พร้อมทั้งนัดวันไปรับแบบสอบถามคืน โดยให้เวลาแก่ผู้ตอบเป็นเวลา 2 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ใช้ร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ใช้ค่า $\bar{X}$ (Mean) ในการเปรียบเทียบและจัดลำดับข้อมูล

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลออกมาดังนี้

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มากที่สุด คือร้อยละ 20.8 ของกลุ่มตัวอย่าง และเป็นอาจารย์บัณฑิตวิทยาลัยน้อยที่สุด คือร้อยละ 0.4 ของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 กลุ่มตัวอย่างจากแนกตามชั่วโมงสอนมากกับน้อย

อาจารย์คณะวนศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์
มีอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนมาก จำนวนมากกว่าอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนน้อย ส่วนคณะ
อุตสาหกรรมเกษตรและสำนักส่งเสริมและฝึกอบรมมีอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนมากและ
น้อยเท่าเทียมกัน ส่วนคณะอื่น ๆ มีอาจารย์ที่มีชั่วโมงสอนน้อย มากกว่าอาจารย์ที่มี
ชั่วโมงสอนมาก

2. ความสำคัญของสื่อการสอน

อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน

3. สภาพการใช้สื่อการสอน

3.1 เกณฑ์ในการเลือกและการเตรียมก่อนนำสื่อการสอนไปใช้

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้เกณฑ์ในการเลือกและ
การเตรียมก่อนนำสื่อการสอนไปใช้ดังนี้ คือ มีการวางแผนการใช้ล่วงหน้ามากที่สุด
รองลงมาได้แก่ เลือกสื่อการสอนที่มีเนื้อหาถูกต้อง เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุด
มุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน และเลือกสื่อการสอนที่ชัดเจนไม่ซับซ้อน ตามลำดับ

3.2 วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อการสอน

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ในการใช้
สื่อการสอน โดยใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ใช้เสริมสร้าง
ทัศนคติของผู้เรียน และบางกรณีไม่ใช่เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้ ตามลำดับ

4. สภาพการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใช้เรื่องฉายภาพข้ามศีรษะในการ
สอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กระดานดำ เครื่องอัดสำเนา เครื่องฉายเอกสาร
ซอลด์ลี้ เครื่องปรุกระดากไข กระดานขาว เครื่องฉายภาพโปร่งใสและของจริง
ตามลำดับ สำหรับสื่อที่ใช้บ่อยที่สุดได้แก่ แผ่นเสียง ใคอรามา

5. แหล่งที่มาของสื่อการสอน

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคณะได้สื่อการสอนมาจากภายใน
คณะหรือภาควิชาของตนมากที่สุด รองลงมาได้จากของส่วนตัวหรือผลิตเอง และ

ได้มาจากงานวิจัยการศึกษาน้อยที่สุด เกือบทุกคณะยกเว้นคณะวิทยาศาสตร์ คณะ
วิศวกรรมศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์

6. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีปัญหาในเรื่อง การขาดงบประมาณ
ในการติดต่อซื้อสื่อตามต้องการ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ต้องเสียเวลาและยุ่งยาก
ในการติดต่อขอยืม ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอนนอกมหาวิทยาลัย ไม่มีเวลาทำ
สื่อการสอนเพราะมีงานอื่นมาก และขาดผู้แนะนำช่วยเหลือในการทำสื่อการสอน
ตามลำดับ

สำหรับที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ การไม่ชอบใช้สื่อการสอนทั้ง ๆ ที่รู้
ว่าจำเป็น รองลงมาได้แก่ การไม่รู้จักรวธีการนำสื่อการสอนเข้าไปใช้ประกอบ
การสอน และใช้สื่อการสอน หรือเครื่องมือไม่เป็นเกรงว่าจะชำรุดเสียหาย ตามลำดับ

7. ความต้องการที่จะได้รับบริการจากงานบริการสื่อ

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความต้องการที่จะได้รับบริการสื่อ
คือ ให้มีการจัดหาเครื่องมือแหล่งวัสดุได้เปล่า และสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอก
มหาวิทยาลัย มากที่สุด รองลงมาได้แก่การวัดเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการ
ใช้สื่อการสอนบางชนิด และการวัดการฝึกอบรมการใช้สื่อการสอนบางชนิด ตามลำดับ

8. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความต้องการใช้เครื่องฉายภาพ
ข้ามศีรษะในการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่าย
เอกสาร เครื่องฉายแผ่นภาพโปร่งใส สไลด์ เครื่องปรุกระดากไซ และ
ของตัวอย่าง ตามลำดับ

สำหรับสื่อที่ต้องการใช้น้อยเรียงจากน้อยที่สุดไปหามากได้ดังนี้
ไคอวรามา แผ่นเสียง ฟิล์มรูป เทปบันทึกเสียงชนิดม้วนและเครื่องฉายภาพจุลทัศน์

9. ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนของ
อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนว่า ควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงานและช่วยในการผลิต มีอาจารย์ส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นว่าควรเป็นหน่วยงานอิสระ

10. ปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการสื่อการสอน

อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานบริการการศึกษา มีปัญหาในการมีชั่วโมงสอนมาก จนไม่สามารถทำงานด้านบริการได้เต็มที่ มากที่สุดพอ ๆ กับปัญหาการเตรียมวางแผนงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน

สำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของงานวัสดุการศึกษา มีปัญหาในเรื่องการขาดเครื่องมือและสถานที่สำหรับบริการงานการผลิตสื่อ มากที่สุดพอ ๆ กับการขาดงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์

11. จำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในงานบริการสื่อการสอน

งานบริการการศึกษา มีสื่อการสอนไว้บริการเกือบทุกชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีจำนวนน้อย

ส่วนงานวัสดุการศึกษา มีสื่อการสอนประเภทวัสดุ (Software) บางชนิดมากพอสมควร ได้แก่ รูปภาพ ภาพถ่าย แผนที่ สไลด์ เทป फिल्मสตริป ภาพยนตร์ แต่ทางด้านอุปกรณ์ (Hardware) มีน้อยกว่างานสื่อการสอน

12. ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนของ
อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน

อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการด้านสื่อการสอนของงานบริการศึกษามีความ
คิดเห็นต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนว่า ควรเป็นหน่วยงานอิสระเป็น
หน่วยงานกลาง แต่อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการด้านสื่อการสอนของงานวัสดุการศึกษา

มีความนึกเห็นว่า การจักให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงาน และช่วยในการผลิต

อภิปรายผล

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนมากมีความเห็นว่าสื่อการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันนี้วงการศึกษาระดับได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้การใช้สื่อการสอนกันอย่างแพร่หลาย จะเห็นได้จากในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เองยังได้ประกอบการใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนสำหรับอาจารย์ผู้สอนเป็นประจำทุกปี นอกจากนั้นยังได้มีการจัดตั้งหน่วยงานบริการด้านสื่อการสอนขึ้นในมหาวิทยาลัยหลายหน่วยงาน ได้แก่ งานสื่อการศึกษา งานวัสดุการศึกษา และทุกคณะก็ยังได้มีการบริการสื่อการสอน แต่มิได้เป็นรูปของหน่วยงานที่เด่นชัด

2. สภาพการใช้สื่อการสอน

2.1 เกณฑ์การเลือกและการเตรียม

2.1.1 เกณฑ์ในการเลือกและการเตรียมก่อนนำสื่อการสอนไปใช้ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนมากมีการวางแผนการใช้สื่อการสอนล่วงหน้า ทั้งนี้อาจเนื่องจากการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีปัญหามากเกี่ยวกับการขาดงบประมาณในการซื้อสื่อการสอนตามต้องการ และต้องเสียเวลารวมทั้งยุ่งยากในการติดต่อขอยืม จึงทำให้การจะเลือกใช้สื่อการสอนหรือคิดที่จะใช้สื่อการสอนไม่ได้รับความสะดวก และมีสื่อการสอนให้เลือกน้อยมาก ฉะนั้น เมื่อตัดสินใจจะใช้สื่อการสอนแต่ละครั้งจึงต้องมีการวางแผนการใช้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี

2.1.2 วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการสอน จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการสอนโดยใช้อธิบายเนื้อหา

บทเรียนมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น เน้นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด เป็นการฝึกฝนขั้นสุดท้ายเพื่อออกไปประกอบอาชีพ อีกประการหนึ่งผู้เรียนในระดับนี้ อยู่ในวัยที่ต้องรับผิดชอบในตนเองมากระยะหนึ่งอยู่แล้ว อาจารย์ผู้สอนจึงมักใช้สื่อการสอนเพื่ออธิบายเนื้อหาบทเรียนมากกว่าวัตถุประสงค์อื่น ๆ

2.2 สภาพการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า อาจารย์ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะในการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กระดานดำ เครื่องอัดสำเนา เครื่องฉายเอกสาร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะเป็นอุปกรณ์ที่มีขั้นตอนในการใช้ไม่ยุ่งยาก แม้ผู้ไม่เคยใช้หากได้รับความแนะนำเพียงเล็กน้อยก็สามารถใช้ได้ และสามารถเตรียมเขียนเนื้อหาที่จะสอนไว้ล่วงหน้าได้ อีกทั้งยังเก็บไว้ใช้สอนห้องอื่น ๆ ได้อีก หรือถ้าต้องการเปลี่ยนเนื้อหา ก็สามารถลบและเขียนเนื้อหาใหม่ลงไปได้ วัสดุที่จะใช้ก็มีราคาไม่แพงจึงทำให้มีผู้นิยมใช้มาก ส่วนสื่อที่มีการใช้มาก รองลงมาได้แก่ กระดานดำ เครื่องอัดสำเนา เครื่องฉายเอกสาร ทั้งนี้เนื่องจากสื่อการสอนนี้เป็นสื่อการสอนที่มีประจำห้องเรียนอยู่แล้ว ใช้ได้สะดวก และการสอนในระดับอุดมศึกษานี้อาจารย์ส่วนใหญ่ยังใช้เอกสารประกอบการเรียนให้นักศึกษาได้อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมเอง จึงใช้เครื่องอัดสำเนาและเครื่องฉายเอกสารกันมาก

สื่อการสอนที่อาจารย์ใช้กันน้อย ได้แก่ แผ่นเสียง ใค้ออจามา เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ เนื่องจากสื่อการสอนดังกล่าวมีราคาแพง มีใช้กันน้อยมาก ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในการสอนได้เพียงเฉพาะเรื่องเท่านั้น โดยเฉพาะแผ่นเสียงและใค้ออจามาซึ่งมีขนาดใหญ่ มีความยุ่งยากในการเคลื่อนย้าย อาจารย์จึงไม่นิยมใช้

3. แหล่งที่มาของสื่อการสอน อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคณะ ได้สื่อการสอนมาจากภายในคณะหรือภาควิชาของตนมากที่สุด รองลงมาได้มาจากของส่วนตัวหรือผลิตเอง อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีเนื้อที่กว้างขวางมาก

แต่ละคนจะอยู่กันอย่างกระจัดกระจายห่างไกลกันมาก อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนประสบปัญหาต้องเสียเวลาและยุ่งยากในการติดต่อขอยืม ฉะนั้นแม้จะมีหน่วยงานบริการสื่อการสอนที่เป็นส่วนกลางอยู่ แต่อาจารย์ก็ไปนิยมไปใช้บริการ จึงทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่หันมาใช้บริการสื่อการสอนภายในคณะหรือภาควิชาของตนมากกว่า

4. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน อาจารย์มีปัญหาในเรื่องการขาดงบประมาณในการติดต่อขอซื้อสื่อตามที่ต้องการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ต้องเสียเวลาและยุ่งยากในการติดต่อขอยืม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนในแต่ละคณะต้องการได้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ไว้ประจำในคณะของตน จะเห็นได้จากคณะต่าง ๆ พยายามซื้อหาสื่อการสอนเข้าประจำไว้ในคณะของตน เพื่อให้บริการอาจารย์ผู้สอนภายในคณะ แต่นโยบายของมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติจริงนั้นต้องการให้มีศูนย์ให้บริการสื่อการสอนเป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย โดยให้อาจารย์ผู้สอนมาใช้บริการร่วมกัน ดังนั้นเมื่อคณะต่าง ๆ ต้องการหาสื่อประจำในคณะจึงทำให้งบประมาณมีไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาต้องเสียเวลาและยุ่งยากในการติดต่อขอยืม อาจเนื่องมาจากสถานที่ตั้งของแต่ละคณะอยู่ห่างไกลกันมากรวมทั้งอยู่ห่างไกลจากงานสื่อการศึกษาและงานวัสดุการศึกษา ทำให้เสียเวลาและไม่สะดวกในการติดต่อขอยืม ส่วนการบริการสื่อในแต่ละคณะก็ยังมีได้จัดออกมาในรูปงานที่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง เป็นเพียงการรวบรวมสื่อที่มีอยู่ในคณะเท่านั้น

5. ความต้องการที่จะได้รับบริการจากงานบริการสื่อ อาจารย์มีความต้องการที่จะได้รับบริการในด้านการจัดหาคู่มือ แหล่งวัสดุได้เปล่าและสื่อการสอนทั้งภายในภายนอกมหาวิทยาลัยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การจัดเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนบางชนิด อาจเนื่องมาจากในแต่ละคณะยังขาดเจ้าหน้าที่ให้บริการสื่อโดยตรง โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านสื่อการสอน จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งวัสดุได้เปล่าและสื่อการสอนสำหรับความต้องการด้านการจัดหาเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนบางชนิด

อาจเนื่องมาจากอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านวิชาชีพครู และไม่ได้ผ่านการศึกษาค้นการใช้สื่อการสอนโดยตรง ทำให้มีความต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอน

6. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ อาจารย์มีความต้องการใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เครื่องอัดสำเนา เครื่องฉายเอกสาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะเป็นอุปกรณ์ที่มีขั้นตอนในการใช้ไม่ยุ่งยาก แม้ผู้ที่ไม่เคยใช้หากได้รับคำแนะนำเพียงเล็กน้อยก็สามารถใช้ได้ และสามารถเตรียมเขียนเนื้อหาที่จะสอนไว้ล่วงหน้าได้ อีกทั้งยังเก็บไว้ใช้สอนห้องอื่น ๆ ได้อีก หรือถ้าต้องการเปลี่ยนเนื้อหาก็สามารถลบและเขียนเนื้อหาใหม่ลงไปได้ วัสดุที่จะใช้ก็มีราคาไม่แพงจึงทำให้มีผู้นิยมใช้มาก ส่วนสื่อที่มีความต้องการใช้รองลงมาได้แก่ เครื่องอัดสำเนา และเครื่องฉายเอกสาร อาจเป็นเพราะการสอนในระดับอุดมศึกษานี้ อาจารย์ส่วนมากมักจะใช้เอกสารประกอบการเรียนให้หนังสือได้อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมเอง จึงต้องการใช้เครื่องอัดสำเนาและเครื่องฉายเอกสาร

สำหรับสื่อที่ต้องการใช้น้อยที่สุด คือ ใคออรามา แผ่นเสียง ซึ่งอาจเป็นเพราะสื่อเหล่านี้ไม่สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย เกะกะ บอบบาง อาจารย์ผู้สอนจึงไม่นิยมใช้

7. ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงานและช่วยในการผลิต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนต้องการความสะดวกในการติดต่อขอยืมขนย้ายสื่อการสอนไปใช้ และคิดว่าหน่วยงานกลางอาจมีความพร้อมทางด้านงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุผลิตสื่อและผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำในการผลิต

8. ปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการสื่อการสอนของอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอนของงานสื่อการศึกษา มีปัญหาในการมีชั่วโมงสอนมากจนไม่สามารถ

ทำงานด้านบริการได้เต็มที่มากที่สุดพอ ๆ กับปัญหาการเตรียมวางแผนงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน จะเห็นได้จากอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอนของงานสื่อการศึกษา มีชั่วโมงสอนในภาคเรียนนี้ถึง 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนในด้านปัญหาการเตรียมวางแผนงานต่าง ๆ ในหน่วยงานนั้นอาจเป็นเพราะมักจะมัวงานเร่งด่วนจากระดับผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่าซึ่งไม่อยู่ในแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้

สำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอนของงานวัสดุการศึกษา มีปัญหาเรื่องการขาดเครื่องมือและสถานที่สำหรับบริการด้านการผลิตสื่อมากที่สุด พอ ๆ กับ การขาดงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ อาจเป็นเพราะขณะนี้สถานที่ทำงานที่มีอยู่เป็นเพียงห้องขนาดเล็กเพียงห้องเดียวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาคารสำนักหอสมุดกลาง อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนทางด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ซึ่งงบประมาณที่ได้มาสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการสอนก็มีจำนวนจำกัดอยู่แล้ว

9. จำนวนสื่อการสอนที่มีอยู่ในงานบริการสื่อการสอน

งานสื่อการศึกษา มีสื่อการสอนไว้บริการเกือบทุกชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีจำนวนน้อย สำหรับงานวัสดุการศึกษามีสื่อการสอนประเภทวัสดุ (Software) บางชนิดมาก แต่มีอุปกรณ์ (Hardware) น้อยกว่างานสื่อการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนไม่นิยมมาใช้บริการจากงานสื่อการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องวัสดุการสวนมักยืมจากภายในคณะหรือภาควิชาของตน จึงทำให้งานสื่อการศึกษาไม่เห็นความสำคัญของวัสดุการสอนประเภทอื่น ๆ มากเท่าที่ควร ยกเว้นเทปบันทึกภาพซึ่งผลิตให้กับคณะเกษตรเป็นส่วนมาก ส่วนอุปกรณ์ (Hardware) แม้จะมีมากกว่างานวัสดุการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาจำนวนอุปกรณ์แล้วยังนับว่ามีน้อยมาก

จะเห็นว่าทั้งงานสื่อการศึกษาและงานวัสดุการศึกษา มีสื่อการสอนเกือบทุกชนิดจำนวนน้อยมาก ไม่เหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ทั้งหมดซึ่งมีถึง 1,344 คน แม้ว่าจะเป็นงานบริการสื่อการสอนกลางของมหาวิทยาลัยก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนนิยมไปใช้บริการสื่อการสอนภายในคณะหรือภาควิชาตนเองมากกว่านั่นเอง

10. ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอนของ
อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอน

อาจารย์จากงานสื่อการศึกษามีความคิดเห็นว่า ควรเป็นหน่วยงาน
อิสระเป็นหน่วยงานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากถ้าจัดในลักษณะของหน่วยงานอิสระ
เป็นหน่วยงานกลาง งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือทางโสตทัศนศึกษา
จะสามารถรวมไว้เพื่อจัดซื้อเครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับงานผลิตสื่อให้บริการได้ดีกว่า
และเป็นประโยชน์กว่าการกระจายงบประมาณไปอยู่ตามคณะต่าง ๆ ซึ่งจะไม่สามารถ
ทำงานได้เต็มที่

สำหรับอาจารย์จากงานวัสดุการศึกษา มีความคิดเห็นว่า ควรจัดให้มี
ทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงานและช่วยในการผลิต ทั้งนี้
อาจเนื่องมาจากขณะนี้งานวัสดุการศึกษาประสบปัญหาในเรื่องการขาดเครื่องมือและ
สถานที่สำหรับบริการด้านการผลิตสื่อ สื่อส่วนใหญ่ที่ได้มาจากรงานสื่อการศึกษาจะต้องซื้อ
ซึ่งทั้งสองหน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยน่าที่จะมีการประสานงานและ
ร่วมมือกันมากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยควรจะวางนโยบายให้งานสื่อการศึกษาและงานวัสดุการศึกษา
มีการประสานงานซึ่งกันและกันในการให้บริการสื่อการสอน ทั้งนี้เพราะงานสื่อการศึกษา
มีความพร้อมและมีผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อ ส่วนงานวัสดุการศึกษามีความพร้อมในด้านการ
ให้บริการมากกว่า เพื่อจะได้เป็นการประหยัดงบประมาณและเกิดความคล่องตัว
ในการให้บริการที่สมบูรณ์มากขึ้น

2. มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีหน่วยงานบริการสื่อการสอนประจำในแต่ละคณะ
และให้มีการทำงานประสานกับงานวัสดุการศึกษาและงานสื่อการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงาน
กลางของมหาวิทยาลัย ควรให้มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่บริการสื่อการสอนของแต่ละคณะ

- เพราะจะทำให้สามารถบริการได้ทั่วถึงและสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและติดต่อขอรับ
 เพราะมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีพื้นที่กว้างขวางมาก แต่ละอาคารอยู่ห่างไกลกัน
 ไม่ควรจัดอยู่ในรูปแบบอยู่เท่านั้น ควรจัดให้เป็นหน่วยงานหนึ่งในคณะ

3. หน่วยงานบริการสื่อการสอน ที่เป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย
 ควรจัดทำคู่มือแหล่งของสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และเผยแพร่
 ความรู้เพิ่มเติมในการผลิต การเลือกและการใช้สื่อการสอน ให้แก่อาจารย์ได้ทราบ
 ในรูปของการฝึกอบรมระยะสั้น ในโอกาสที่เหมาะสม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือ
 ตามความต้องการของแต่ละคณะที่แจ้งความประสงค์มา

4. การวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความต้องการ
 ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะในการสอนมากที่สุด ดังนั้นงานบริการสื่อการสอนทั้งหน่วยงาน
 กลางและภายในคณะควรจัดหาเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะไว้บริการแก่อาจารย์ผู้สอนเพิ่ม
 ขึ้นมากกว่าที่มีอยู่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม ✓

- การเจ้าหน้าที่, กอง บัญชีจำนวนข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน 2529, 25 หน้า
- จิตรบรรจง สมครุฑ การสำรวจปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของหน่วยโสต
ทัศนศึกษาของโรงเรียนฝึกหัดครู และวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2510
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 155 หน้า
อักษาเนา
- ชม ภูมิภาค เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา สำนักพิมพ์ประสานมิตร
2527, 367 หน้า
- ธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ตลอดจนความต้องการ
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2512, 89 หน้า อักษาเนา
- บุญเกื้อ ควรหาเวช การสำรวจสถานการณ์ภาพ ความต้องการในการใช้สื่อการสอน
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 496 หน้า อักษาเนา
- บุญยง เกี่ยวการค้า การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและการใช้โสตทัศนูปกรณ์
ในมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514,
130 หน้า อักษาเนา
- ปราณี นนทมาศ โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 146 หน้า อักษาเนา
- เป็รื่อง กุมุท "การพัฒนาอาจารย์" มหาวิทยาลัยของท่าน ศรีนครินทรวิโรฒ
หน้า 12 ปีที่ 11 ฉบับที่ 5 เดือนธันวาคม 2518

- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ "เทคนิคการสอนสำหรับระดับอุดมศึกษา" ศึกษาศาสตร์
 หน้า 30 - 34 ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2526
- ลูกจันทร์ ภักษ์พันธ์ "การสอนแบบบรรยาย" รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่องการสอนในมหาวิทยาลัยครั้งที่ 3 หน้า 18 - 21 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 1 - 3 พฤษภาคม 2528
- วิจิตร ศรีสอาน "การพัฒนาการเรียนการสอน" รายงานการสรุปการสัมมนาเพื่อ
พัฒนาการเรียนการสอน หน้า 9 - 10 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
 3 - 6 มิถุนายน 2519
- วิเชียร นิตยะกุล โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนูปกรณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์
 ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 121 หน้า อักสาเนา
- สมภพ โรจนพันธ์ โครงการศูนย์โสตทัศนศึกษาสำหรับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 133 หน้า อักสาเนา
- สามัญศึกษา, กรม คู่มือการจัดบริการโสตทัศนศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2523,
 140 หน้า
- สุรัชย์ สิกขบัณฑิต การผลิควัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้า พระนครเหนือ ม.ป.ป., 41 หน้า
- สาเกา วรางกูร "โสตทัศนศึกษา" หลักการศึกษาวิชาอุตสาหกรรม หน้า 38,
 198 สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2509
- หน่วยศึกษานิเทศก์ เขต 5 คู่มือการจัดบริการโสตทัศนศึกษา กรมสามัญศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ 2523, 140 หน้า
- อุทัย บุญประเสริฐ สภาพและความต้องการเทคโนโลยีทางโสตทัศนศึกษาระดับ
มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 145 หน้า
 อักสาเนา

- Brown, James W., Lewis, Richard B., and Harclerod, Fred F.
A - V Instruction Materials and Methods. 2nd ed., New York,
 McGraw - Hill Book, 1964. 592 p.
- Batchelder, Howard T. Audiovisual Material in Teaching Education.
 3rd ed., New York, McGraw - Hill, 1956. 400 p.
- Bernardis, Amo. The Use of Instructional Materials. Appleton-Cent-
 ury-Crofts, Inc., New York, 1960. 100 pp.
- Clarence H. Kurth, "A Survey of A.V. Programs in School of
 Education of Selected Midwestern University," Thesis Abstract
 Series. p. 73 - 79. No. 3, 1951 - 1952.
- De Kieffer, Robert E. Audiovisual Instruction. The Center for
 Applied Research in Education, Inc., New York, 1965. 117 p.
- Hass, Kenneth B., and Packer, Hary Q. Preparation and Use of
 Audiovisual Aids. Prentice - Hall of India (Private) Ltd.,
 New Delhi, 1964. 381 p.
- Kinder, James Screngo. Audio-Visual Materials and Techniques.
 2nd ed., American Book Company, New York, 1959. 592 p.
- Manbeck, Maurice W. "A Study of Critical Incidents in Effective
 Secondary School Teaching as Conceived by Pupils and Faculty,"
Research Bulletin. p. 13 - 15, 1957.
- Margoles, Richard Allan. A Study of Media Use, Attitude and Barriers
 as Measurement for Evaluating the Influence of Extra Media Support
 Service Faculty Teaching in Classroom. Doctoral Dissertation,
 Michigan State University, 1969.
- Mikhail, Fouad Ragheb. "The Use of Selected Audio-Visual Materials
 by Teachers of Vocational Agriculture in Wisconsin," Dissertation
 Abstracts. 555, 1959.
- Noel, Elizabeth G. and Leonard, Paul J. Foundations for Teacher
 Education in Audio-Visual Instruction. American Council on
 Education, 744 Jackson Place, Washington 6, D.C., U.S.A.
 Third Printing June, 1962. 66 p.
- Noel, W. Francis. Audio - Visual Administration. IOWA . WMC Brown,
 1951. 118 p.

Sofia, Lozano Prudenciado. "A Proposed Audio-Visual Program for the Philippines Normal College," Thesis Abstract Series. 1955 - 1956, No. 7, Indiana : Indiana University.

UNESCO, Ed. - 79/MINIDASO/REE. 5 Country Report, Fourth Regional Conference of Minister of Education and These Responsible For Economic Planning in Asia and Oceania. Organized by Unesco with Co-Operation of ESCAP., Columbo, 24 July - 1 August, 1978. 33 p.

Wittich, Walter A., and Schuller, Charles F. Audio-Visual Materials. 2 nd., Harper Brother, New York, 1957. 570 p.

ภาพผนวก

บัณฑิตวิทยาลัย

1 มกราคม 2530

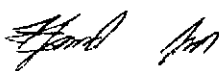
เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านอาจารย์ที่เคารพ

ด้วยกระผมกำลังศึกษาวิจัยเรื่อง "การสำรวจสถานภาพปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์" เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านการรับและการให้บริการของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจะได้นำผลการสำรวจเสนอให้ทางมหาวิทยาลัยและฝ่ายที่รับผิดชอบในการบริการสื่อการสอนได้ทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายและจัดบริการด้านสื่อการสอน และเพื่อเขียนเป็นปฏิญานพนธ์ความหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดย มี รศ.ชม ภูมิภาก และ ผศ.พิลาศ เกื้อมี เป็นที่ปรึกษา

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านอาจารย์ในการตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของท่านอาจารย์ในการตอบแบบสอบถามนี้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้กระผมหวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านอาจารย์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูชาติ แสงประทีปทอง)

นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน

เรื่อง การสำรวจสถานภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการสอนของ
อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบ

- ก. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- ข. อายุ ปี
- ค. ภูมิลำเนาที่สังกัด
- ง. จำนวนชั่วโมงสอน ชม./สัปดาห์
- จ. ประสบการณ์ด้านการอบรมการใช้สื่อการสอน
☐ เคย ☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการ เห็นความสำคัญของการใช้สื่อ พร้อมทั้งสภาพการใช้สื่อการสอน
(การเลือก การเตรียม การใช้)

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หลังข้อความต่อไปนี้ ตามที่ท่านปฏิบัติจริงอยู่
เป็นประจำ

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน		
2. เกณฑ์ในการเลือกและการ เตรียมก่อนนำสื่อการสอนมาใช้		
1) เลือกสื่อการสอนที่มีเนื้อหาถูกต้อง		
2) เลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
3) เลือกสื่อการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์		
4) เลือกสื่อการสอนที่ผู้เรียนสนใจ		
5) เลือกสื่อการสอนที่เนื้อหาชัดเจน ไม่ซับซ้อน		
6) เลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน		
7) เลือกสื่อการสอนที่อยู่ในสภาพดี		
8) เลือกสื่อการสอนที่มีราคาไม่แพงและหาง่าย		
9) เลือกสื่อการสอนที่มีความคงทนถาวร ไม่ชำรุดง่าย		
10) เลือกสื่อการสอนตามแต่จะหาได้		
11) เลือกสื่อการสอนที่จะให้แนวคิดเพียงอย่างเดียว		
12) ปีการวางแผนการใช้วงหน้า		
13) ทดลองใช้สื่อการสอนก่อนนำไปใช้จริง		
14) เตรียมห้องเรียนให้เหมาะสมกับการใช้สื่อ ทั้งการระบายอากาศ และระบบแสง		
15) เกณฑ์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ (โปรดระบุ)		
.....		
3. วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อการสอน และสภาพการใช้สื่อ		
1) ใ้ช้นำบทเรียน		
2) ใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียน		
3) ใช้ฝึกทักษะผู้เรียน		
4) ใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียน		
5) ใช้สรุปบทเรียน		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
6) ใช้ทบทวนบทเรียน		
7) ใช้ทุกชั่วโมง		
8) บางครั้งไม่ใช่เพราะหาอุปกรณ์ไม่ได้		
9) ผู้เรียนเข้าใจจึงไม่ต้องใช้		
10) อื่น ๆ (โปรดระบุ)		
.....		

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้านขวามือ ตามจำนวนประมาณครึ่งที่หาพบเคยใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ใน 1 ภาคเรียน
 รายการทางด้านนี้ และโปรดขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องแหล่งของสื่อการสอนด้วยว่ามาจากที่ใดบ้าง

ชนิดของสื่อการสอน	จำนวนครั้งที่ใช้ใน 1 ภาคเรียน				แหล่งที่ได้มาของสื่อการสอน				
	ไม่เคยใช้	1-3	4-6	มากกว่า 6	งานวัสดุ การศึกษา	งานวัสดุ การศึกษา	คณะหรือ ภาควิชา	ของส่วนตัว หรือผลิตเอง	หน่วยงานอื่น ๆ (ไปรษณีย์)
รูปภาพ, ภาพฉาย									
แผ่นภูมิ, แผนที่									
แผนที่, ดูกโลก									
ของจริง									
ของตัวอย่าง									
หุ่นจำลอง									
ขดลวด									
กระดานดำ									
กระดานขาว (White board)									
แผ่นป้ายผ้าสี (Flannel board)									
ป้ายพิเศษ (Bulletin board)									
ไดออรามา (Diorama)									

13. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead projector)	
14. เครื่องฉายภาพทึบแสง (Opaque projector)	
15. สไลด์ (Slide)	
16. สไลด์เทป	
17. फिल्मสตริป (Flimstrip)	
18. ไมโครฟิล์ม (Microfilm)	
19. ภาพยนตร์ 8 ม.ม.	
20. ภาพยนตร์ 16 ม.ม.	
21. फिल्मลูป (Flimloop)	
22. แผ่นเสียง	
23. เทปบันทึกเสียงชนิดวน	
24. เทปบันทึกเสียงชนิดคาสเซต (Cassette tape)	
25. เทปบันทึกภาพ (Vedio-tape)	
26. โทรทัศน์วงจรปิด (C.C.T.V.)	

27. เครื่องฉายเอกสาร	
28. เครื่องฉายแผนภาพโปร่งใส	
29. เครื่องประกอบกระดาษไข	
30. เครื่องอัดสำเนา	
31. เครื่องขยายเสียง	
32. ไมโครโฟนไม่มีสาย (Wireless microphone)	
33. เครื่องฉายสอน (Teaching machine)	
34. เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ (Microscopic projector)	
35. มัลติมีเดียเรจิสเตอร์ (Programmed Instruction)	
36. เครื่องมอดส่วติค (Demonstration Equipment)	
37. อื่น ๆ (ไปรษณีย์)	

ตอนที่ 4 ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้สื่อการสอน

โปรดขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องปริมาณเล็กน้อยทางขวามือ ตามที่ท่านมีปัญหาต่าง ๆ ในการใช้สื่อการสอน ดังรายการต่อไปนี้

ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
ก. การได้มา				
1. ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอนในมหาวิทยาลัย				
2. ไม่มีเวลาหาสื่อการสอน เพราะมีงานอื่นมาก				
3. ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอนนอกมหาวิทยาลัย				
4. ต้องเสียเวลาและยุ่งยากในการติดต่อขอยืม				
5. ขาดงบประมาณในการติดต่อซื้อสื่อตามต้องการ				
6. ขาดคำแนะนำช่วยเหลือในการหาสื่อการสอน				
ข. การเลือกและการเก็บรักษา				
1. ไม่สามารถตัดสินใจว่าจะเลือกใช้สื่อการสอนชนิดใด จึงจะเหมาะสมกับวิชาที่สอน				

ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ เป็นปัญหา
2. เกรงว่าใช้สื่อการสอนแล้วจะไ้เนื้อหาน้อย สอนไม่ทันเวลา				
3. ไม่มีเวลาฝึกและเตรียมใช้สื่อ				
4. เป็อหนายที่จะตองเตรียมสื่อ และสถานที่				
ก. การใช้				
1. ไม่รู้จักวิธีการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบ การสอน				
2. ใช้สื่อการสอนแล้วไม่ไ้ผลส่สอนควย ปากเปล่าไม่ไ้				
3. ใช้สื่อการสอนหรือเครื่องมือไม่เป็ เกรงว่าจะชำรุดเสี่ยหาย				
4. ไม่ชอบใช้สื่อการสอนทั้ง ๆ ที่รู้ว่วาเป็				
5. ผู้บริ การไม่สนับสนุนให้ใช้สื่อการสอน				
6. สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม				
7. สื่อบางชนิดใช้ยากเกินไป				
ง. การบริการจากงานสื่อการศึกษา และงาน วัสดุการศึกษา				
1. ไม่ทราบว่ามีสื่อการสอนอะไรสำหรับ บริการบ้าง				
2. ไม่ทราบว่ามีบริการอะไรบ้าง				
3. ไม่ไ้รับความสะดวกในการติดค่อขอใช้ สื่อการสอนจากหน่วยบริการภายใน มหาวิทยาลัย				

ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
4. ไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยบริการในการใช้สื่อการสอน				
5. ไม่มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็นในการเลือกบริการยืม จักซื้อ ประเมินค่า และเก็บรักษาสื่อการสอน				
6. มีสื่อให้บริการยืมไม่ตรงตามต้องการ				
จ. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)				

ตอนที่ 5 เกี่ยวกับความต้องการที่จะได้รับบริการจากงานบริการสื่อ และความต้องการในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ

ก. ความต้องการที่จะได้รับบริการจากงานบริการสื่อ

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปริมาณมากน้อยทางขวามือตามที่ต้องการ

รายการ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
1. เผยแพร่ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการผลิตสื่อการสอน				
2. เผยแพร่ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการใช้สื่อการสอน				
3. ต้องการให้อาจารย์จากงานบริการสื่อฯ ให้ความแนะนำในการเลือกและการใช้สื่อการสอน				

รายการ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
4. จัดเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการใช้สื่อ การสอนบางชนิด เช่น การฉายภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป เครื่องขยายเสียง โทรทัศน์ เป็นต้น				
5. จัดทำคู่มือแหล่งวัสดุใ้เปล่า และสื่อการสอนทั้ง ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย				
6. จัดการฝึกอบรมการใช้สื่อการสอนบางชนิด เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น				
7. จัดสัมมนาเรื่องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในมหาวิทยาลัย				
8. อื่น ๆ (โปรดระบุ)				

ข. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปริมาณมาก น้อย ทางขวามือตามที่ท่าน

ต้องการ

ชนิดของสื่อการสอน	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
1. รูปภาพ, ภาพถ่าย				
2. แผนภูมิ, แผนสถิติ				
3. แผนที่, ลูกโลก				

ชนิดของสื่อการสอน	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
4. ของจริง				
5. ของตัวอย่าง				
6. หุ่นจำลอง				
7. ซอส์คี่				
8. กระดานดำ				
9. กระดานขาว (White board)				
10. แผ่นป้ายผ้าสี (Flannel board)				
11. ป้ายนิเทศ (Bulletin board)				
12. ไดออรามา (Diorama)				
13. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead projector)				
14. เครื่องฉายภาพทึบแสง (Opaque projector)				
15. สไลด์				
16. สไลด์เทป				
17. फिल्मสตริป (Flimstrip)				
18. ไมโครฟิล์ม (Microfilm)				
19. ภาพยนตร์ 8 ม.ม.				
20. ภาพยนตร์ 16 ม.ม.				
21. ลูปฟิล์ม (Filmloop)				
22. แผ่นเสียง				
23. เทปบันทึกเสียงชนิดวน				

ชนิดของสื่อการสอน	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
24. เทปบันทึกเสียงชนิดคาสเซต (Cassette tape)				
25. เทปบันทึกภาพ (Vedio-tape)				
26. โทรทัศน์วงจรปิด (C.C.T.V.)				
27. เครื่องฉายเอกสาร				
28. เครื่องฉายแผ่นภาพโปร่งใส				
29. เครื่องปรุกระดาษไข				
30. เครื่องอัดสำเนา				
31. เครื่องขยายเสียง				
32. ไมโครโฟนไร้สาย (Wireless microphone)				
33. เครื่องช่วยสอน (Teaching machine)				
34. เครื่องฉายภาพจุลทรรศน์ (Microscopic projector)				
35. บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed instruction)				
36. เครื่องมือสาธิต (Demonstration Equipment)				
37. อื่น ๆ (โปรดระบุ)				

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นด้วย

– การดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน

☐

ความเป็นหน่วยงานอิสระ เป็นหน่วยงานกลาง

☐

ควร เป็นหน่วยงานหนึ่งประจำในแต่ละคณะ

☐

ควรจัดให้มีทั้งในสถานะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอย
ประสานงาน และช่วยในการผลิต

– ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และการรับ การให้บริการสื่อ

.....

.....

.....,

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอน

เรื่อง การสำรวจสถานภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการสอนของ
อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ +

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบ

1. จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนในภาคเรียนนี้.....ชั่วโมง/สัปดาห์
2. ตำแหน่งหน้าที่ราชการอื่นนอกเหนือจากชั่วโมงสอน.....

ตอนที่ 2 ปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการสื่อการสอน

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปริมาณมาก - น้อยทางขวามือ ตามที่
ท่านมีปัญหาดัง ๆ ดังรายการต่อไปนี้

ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
1. มีบุคลากรร่วมทำงานในคณะไม่เพียงพอ				
2. ไม่สามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในหน่วยงาน ได้				
3. มีช่างเทคนิคในคณะเรื่องมือไม่เพียงพอ				
4. มีชั่วโมงสอนมากจนไม่สามารถทำงานด้าน บริการได้เต็มที่				
5. อาจารย์ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของสื่อ การสอน				

ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
6. ไม่ทราบถึงความต้องการของอาจารย์ผู้รับบริการ				
7. อาจารย์ผู้รับบริการไม่มีความรับผิดชอบ ทั้งในด้านการจอง การใช้และส่งคืนสื่อการสอน				
8. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการดำเนินการด้านสื่อการสอน				
9. มีสื่อการสอนไม่เพียงพอสำหรับบริการ				
10. มีปัญหาในการบริหารและการดำเนินงานในหน่วยงาน				
11. มีปัญหาในการเตรียมวางแผนงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน				
12. การทำงานในหน่วยงานยังไม่มีระบบที่แน่นอน				
13. สถานที่ในการดำเนินงานด้านบริการไม่เหมาะสม				
14. ขาดห้องฉายสำหรับอาจารย์				
15. ขาดเครื่องป้อนและสถานที่สำหรับบริการด้านอิเล็กทรอนิกส์				
16. ขาดงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์				
17. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)				
.....				
.....				

ตอนที่ 3 ปริมาณสื่อการสอนที่มีอยู่ในหน่วยงาน

โปรดเขียนจำนวนสื่อการสอนที่มีประจำอยู่ในหน่วยงานของท่าน แต่ละชนิดดังรายการ

ชนิดสื่อการสอน	จำนวน (เครื่อง, เรื่อง, ชิ้น)
1. รูปภาพ, ภาพถ่าย	
2. แผนภูมิ, แผนสถิติ	
3. แผนที่, ลูกโลก	
4. ของจริง	
5. ของตัวอย่าง	
6. หุ่นจำลอง	
7. ซอล์กลี	
8. กระดานดำ	
9. กระดานขาว (White board)	
10. แผ่นป้ายผ้าคำลี (Flannel board)	
11. ป้ายนิเทศ (Bulletin board)	
12. ไดออรามา (Diorama)	
13. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	
14. เครื่องฉายภาพทึบแสง	
15. เครื่องฉายสไลด์	
16. สไลด์เทป	
17. เครื่องฉายฟิล์มสตริป	
18. ฟิล์มสตริป	
19. เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม	

ชนิดสื่อการสอน	จำนวน (เครื่อง, เรื่อง, ชิ้น)
20. ไมโครฟิล์ม	
21. เครื่องฉายภาพยนตร์ 8 ม.ม.	
22. ภาพยนตร์ 8 ม.ม.	
23. เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม.	
24. ภาพยนตร์ 16 ม.ม.	
25. เครื่องฉายฟิล์มรูป	
26. ฟิล์มรูป	
27. เครื่องเล่นแผ่นเสียง	
28. เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงชนิดม้วน	
29. เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงชนิดกลับ	
30. ม้วนเทปบันทึกเสียงชนิดกลับ	
31. เครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ	
32. ขวนเทปบันทึกภาพ	
33. โทรทัศน์วงจรปิด (C.C.T.V.)	
34. เครื่องฉายเอกสาร	
35. เครื่องฉายแผ่นภาพโปร่งใส	
36. เครื่องปรุกระดาษไข	
37. เครื่องอัดสำเนา	
38. เครื่องขยายเสียง	
39. ไมโครโฟนไม่มีสาย (Wireless microphone)	
40. เครื่องช่วยสอน (Teaching machine)	

ชนิดสื่อการสอน	จำนวน (เครื่อง, เรื่อง, ชิ้น)
41. เครื่องฉายภาพจุลทรรศน์ (Microscopic projector)	
42. บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed instruction)	
43. เครื่องมือสาธิต (Demonstration Equipment)	
44. ไมโครแจ็กเก็ต	
45. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	
.....	

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่ต่อการดำเนินงานบริการสื่อการสอน

ก. การดำเนินงานของงานบริการสื่อการสอน

ควรเป็นหน่วยงานอิสระ เป็นหน่วยงานกลาง

ควรเป็นหน่วยงานหนึ่งประจำในแต่ละคณะ

ควรจัดให้มีทั้งในคณะต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางคอยประสานงาน และช่วยในการผลิต

ข. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการบริการ และการใช้สื่อการสอน

.....

.....

.....

.....